

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI NEKONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA**

**JAVNOG PREDUZEĆA “ŽELJEZNICE FEDERACIJE BIH”
D.O.O. SARAJEVO**

ZA 2010.GODINU

Broj: 06-4/11

Sarajevo, juni 2011. godine

UPRAVI JAVNOG PREDUZEĆA „ŽELJEZNICE FEDERACIJE BiH“ D.O.O. SARAJEVO**NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo), bilansa stanja sa stanjem na dan 31.12.2010. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br: 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

1. Na datum bilansa, nije vršena procjena vrijednosti umanjenja stalnih sredstava, shodno MRS 36, a u vezi sa MRS 16, kao i usvojenim internim aktima. Najveći dio iskazane imovine stečen prema početnom bilansu priznat je po trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju do 31.12.2001. godine, kada je imovina revalorizovana prema koeficijentima zasnovanim na opštem indeksu rasta cijena industrijskih proizvoda, u skladu sa tadašnjim propisima i standardima FBiH. U narednom periodu nije vršeno usklađivanje i iskazivanje stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz Standarda, što je šire pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja;
2. Izvršeno je aktiviranje investicija za 41 vagon, prethodno neupotrebljivih, a nakon rekonstrukcije istih, dobili su druga obilježja i novi vijek upotrebe, u čiju je novu vrijednost

uključena i preostala neotpisana vrijednost od 2.010.615 KM, suprotno MRS – 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, zbog čega su stalna sredstva precijenjena u navedenom iznosu a rashodi podcijenjeni, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja;

3. Utvrđeni višak po popisu iz 2009. godine, za 138 vagona procijenjene vrijednosti od 1.023.516 KM, Društvo nije oprihodovalo, a niti je iste evidentiralo u skladu sa MSFI 5 – Stalna sredstva namijenjena prodaji, iako prema Odluci Uprave ima namjeru da ih proda kao staro željezo. Evidentiranje istih izvršeno je u vanbilansnoj evidenciji, iako nisu ispunjeni uslovi u skladu sa MRS – 16. Posljedica navedenog da su stalna sredstva i prihodi podcijenjeni u navedenom iznosu, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.5 Izvještaja;
4. Za nabavljene vagone iz kredita Vlade Portugala u periodu odgođenog plaćanja Društvo nije prestalo sa kapitalizacijom troškova kamata u skladu sa MRS 23- Troškovi pozajmica i internim aktima, te je za obračunatu kamatu u otplati na ukupan iznos kredita u iznosu od 2.022.720 KM evidentiralo na investicijama, zbog čega su u istom iznosu stalna sredstva precijenjena, a rashodi perioda podcijenjeni, što je šire pojašnjeno u tački 4.5 Izvještaja;
5. Ugovor za izgradnju trga ispred stanične zgrade Željezničke stanice u Čapljini sa „Kristal“ d.o.o Čapljina zaključen je 2008. godine bez poštivanja Zakona o javnim nabavkama BiH. Od izabrane najuspješnije ponude u iznosu 1.129.832 KM Ugovor je zaključen na iznos 1.246.481 KM što je više za 116.649 KM. Ukupno realizovani radovi (sa dodatnim radovima koji su viši od 50%) iznosili su 1.869.058 KM. Izvođač radova je značajno odstupio kod ugradnje materijala koristeći jeftiniji od onog koji je predviđen Ugovorom, a da u konačnici nije umanjio ukupnu realizaciju nad izvedenim radovima. Dodatni radovi su izvedeni bez provedenog postupka javnih nabavki i bez ugovora, koji je naknadno zaključen u 2011. godini, što je šire pojašnjeno u tački 4.5 Izvještaja;
6. Ugovor o nabavci novčanih sredstava u iznosu 78.917.839 KM, zaključen je sa UniCredit Bank d.d Mostar i Intesa Sanpaolo Banka d.d Sarajevo, na osnovu provedenog pregovaračkog postupka bez objave, a zbog „hitnosti“. Ne možemo potvrditi da se radilo o hitnosti, jer je sam postupak trajao 4,5 mjeseca, čime nije ispunjen uslov za provođenje ovog postupka shodno Zakonu o javnim nabavkama BiH. Takođe, kod provođenja postupka nije prikupljena ni jedna odgovarajuća ponuda, jer niti jedna banka nije mogla ispuniti uslov u pogledu visine traženog iznosa novčanih sredstava, što je šire pojašnjeno u tački 4.13. Izvještaja;
7. Uprava Društva je u 2008. godini potpisala Ugovor o jemstvu sa TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo po dugoročnim kreditima kod UniCredit Banke d.d Mostar u iznosu 17.505.722 KM i za isti založila pokretnu imovinu u iznosu 1.300.000 KM, što je suprotno Zakonu o javnim preduzećima i Statutu. Ostatak duga po osnovu jemstva u 2010. godini iznosi 15.000.000 KM. Za dio duga u iznosu 8.235.964 KM sa svim kamatama i troškovima kredita po Ugovoru iz 2010. godine Uprava Društva se obavezala da će izmiriti umjesto TŽV „Gredelj-a“, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.7 Izvještaja;
8. Iskazana potraživanja u iznosu od 4.852.212 KM od JP „Željeznice Srbije“ nastala u periodu 2005.-2008. godina, nisu ispravljena na teret rashoda poslovanja, a niti su utužena. Za navedena potraživanja Uprava Društva nije izvršila procjenu naplativosti, kako je predviđeno usvojenim politikama, što je pojašnjeno u tački 4.6 Izvještaja;
9. Uprava Društva nije poduzela adekvatne mjere na zaštiti imovine, što se odnosi na zaključivanje ugovora o davanju u zakup poslovnih prostora i zemljišta po čemu su nastala potraživanja u iznosu 225.940 KM i odobravanja adaptacije i sanacije istih bez Odluke nadležnih organa, što je suprotno internim aktima, što je pojašnjeno u tački 4.6 Izvještaja;
10. Obaveze za PIO, zdravstvo i nezaposlenost u 2010. godini, uz isplatu plaća nisu uplaćivane redovno prema važećem Zakonu o doprinosima, a zbog stalne nelikvidnosti Društva, kao i zbog neprimjenjivanja Zakona o finansijskoj konsolidaciji 2008-2012 od strane Vlade Federacije FBiH, što je šire pojašnjeno u tački 4.8 Izvještaja.

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje imaju stavke navedene u prethodnom pasusu, nekonsolidovani finansijski izvještaji ne prikazuju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, finansijski položaj Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2010. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo u toku 2010. godine za naprijed navedene kvalifikacije nije bilo usklađeno u svim materijalno značajnim aspektima sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na:

- Smanjenje državnog kapitala, a povećanje privatiziranog; ne usklađivanje iskazanog kapitala i upisanog u sudskom Registru, zbog nepoštivanja Zakona o Izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima i Zakona o tržištu vrijednosnih papirana, o čemu je obrazloženo u tački 4.9. Izvještaja;
- Zbog višegodišnjeg poslovanja s gubitkom i nedostatka sredstava ugrožena je stalnost i kvalitet poslovanja. Dospjele obaveze u najvećem dijelu se ne izmiruje, kasni isplata plaća, i to bez redovne uplate doprinosa, akumulirani gubitak se iz godine u godinu povećava a kapital smanjuje;
- Na datum bilansa, nije izvršeno umanjenje ulaganja priznatog u 2009. godini u iznosu 5.212.286 KM, po osnovu otkupa „Tehničke dokumentacije za projekat izgradnje telekomunikacione mreže na postojećoj željezničkoj infrastrukturi u FBiH,“ koji Društvo ne namjerava implementirati, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.5 Izvještaja.

Sarajevo, 03.06.2011. godine.

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

BILANS STANJA	1
NA DAN 31.12.2010. GODINE	1
BILANS USPJEHA	2
ZA PERIOD 01.01. – 31.12.2010. GODINE.....	2
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	3
ZA 2010. GODINU, ZAKLJUČNO SA 31.12.2010. GODINE	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU	5
ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2010. GODINE	5
1. UVOD.....	6
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	6
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
4. NALAZ I PREPORUKE	8
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa	8
4.2 Organizacija, obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje	8
4.3 Sistem internih kontrola	9
4.4 Planiranje i izvještavanje.....	11
4.5 Stalna sredstva	12
4.6 Potraživanja	19
4.7 Novac i novčani ekvivalenti	22
4.8 Obaveze	23
4.8.1 Potencijalne obaveze	27
4.9 Kapital.....	27
4.10 Prihodi.....	29
4.11 Rashodi	29
4.12 Sudski sporovi	32
4.13 Nabavke	32
5. KOMENTAR.....	34

BILANS STANJA
na dan 31.12.2010. godine

Pozicija	Neto iznos	
	Tekuće godine	Prethodne godine
STALNA SREDSTVA	1.481.193.715	1.426.700.554
Stalna nematerijalna sredstva	238.100	341.783
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.478.164.197	1.422.396.093
Zemljišta	94.667.957	94.667.957
Građevinski objekti	1.059.942.470	1.072.881.115
Postrojenja, oprema i transportna sredstva	168.776.650	156.249.138
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	90.586.928	59.662.610
Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	64.190.192	38.935.273
Ostala stalna materijalna sredstva	2.491	2.491
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	134.817	101.488
Dugoročna razgraničenja	2.654.110	3.858.699
TEKUĆA SREDSTVA	70.167.440	49.804.948
Zalihe	14.500.233	14.595.326
Potraživanje od prodaje	30.002.146	24.332.154
Druga kratkoročna potraživanja	5.212.349	9.065.875
Novac i novčani ekvivalenti	20.345.039	598.559
Aktivna vremenska razgraničenja	107.673	1.213.034
UKUPNA AKTIVA	1.551.361.155	1.476.505.502
Izvanbilansna evidencija	90.137.489	27.879.671
KAPITAL	1.001.868.183	1.042.560.443
Upisani osnovni kapital	1.042.560.444	1.101.888.729
Akumulirani (preneseni) gubitak	(40.692.261)	(59.328.286)
OBAVEZE	549.492.972	433.945.059
Dugoročne obaveze	305.642.529	187.657.345
Kratkoročne obaveze	243.850.443	246.287.714
UKUPNA PASIVA	1.551.361.155	1.476.505.502
Izvanbilansna evidencija	90.137.489	27.879.671

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 31.03.2011. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja Uprave o radu i poslovanju sa bilansom stanja i bilansom uspjeha i podnio ih Skupštini Društva na usvajanje.

BILANS USPJEHA
za period 01.01. – 31.12.2010. godine

Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
Prihod od prodaje	86.103.268	73.857.027
Troškovi za prodano	101.449.482	116.168.110
Bruto dobit	-	-
Bruto gubitak	15.346.214	42.311.083
Troškovi distribucije	6.594.956	6.509.660
Troškovi uprave i administracije	24.483.405	25.175.583
Dobit od operativnih aktivnosti	-	-
Gubitak od operativnih aktivnosti	46.424.575	73.996.326
Drugi finansijski prihodi	188.966	80.098
Rashodi (gubici) od ulaganja u pridružena pravna lica	-	359.902
Rashodi (gubici) od ulaganja u drugim povezanim licima	-	87.341
Rashodi po osnovu kamata	5.291.909	6.766.856
Drugi finansijski rashodi	619.896	50.932
Dobit od finansijske aktivnosti	-	-
Gubitak od finansijske aktivnosti	5.722.839	7.184.933
Dobici od prodaje imovine	45.896	584.735
Ostali prihodi	28.447.083	26.400.242
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine	-	-
Gubici od prodaje stalne imovine	-	8.340
Ostali rashodi	17.037.826	7.361.325
Dobit od ostalih aktivnosti	11.455.153	19.615.312
Dobit prije poreza	-	-
Gubitak prije poreza	40.692.261	61.565.947
Porez na dobit	-	-
Neto dobit perioda	-	-
Gubitak perioda	40.692.261	61.565.947

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 31.03.2011. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja Uprave o radu i poslovanju sa bilansom stanja i bilansom uspjeha i podnio ih Skupštini Društva na usvajanje.

**IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
za 2010. godinu, zaključno sa 31.12.2010. godine**

(INDIREKTNA METODA)

O p i s	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti			
1 Neto dobit (gubitak)		(40.692.261)	(61.565.947)
Usklađivanje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	103.322	88.632
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	-	-
4 Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	26.647.292	37.583.263
5 Rashodi (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	-	-
6 Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+(-)	-	-
7 Nerealiz.rash.(prihodi) kod razm.valuta na trž. (kursne razlike)	+(-)	-	-
8 Ostala uskl. za neg.stavke i tok.koji se odnose na ulag.i fin.akt.	+(-)	-	-
9 Svega 2 do 8		26.750.614	37.671.895
10 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	95.093	2.205.444
11 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(5.669.992)	(417.109)
12 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	3.863.526	2.469.505
13 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	2.309.950	(824.477)
14 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(4.712.818)	22.941.966
15 Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+(-)	13.932.180	6.524.617
16 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(3.004.486)	(4.417.830)
17 Svega 10 do 16		6.803.453	28.482.116
18 A. Neto novčani tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		(7.138.194)	4.588.064
Novčani tok od ulagačkih aktivnosti			
19 Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	-(+)	361	(278.868)
20 Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	-(+)	(82.415.396)	(29.002.675)
21 Sticanje (otuđenje) udjela u zavisnim društvima	-(+)	-	291.137
22 Sticanje (otuđenje) udjela u pridruženim pravnim licima	-(+)	-	(22.479)
23 Dati zajmovi (povrat zajmova) pravnim licima u grupi	-(+)	-	-
24 Dati zajmovi (povrat zajmova) dr. povezanim pravnim licima	-(+)	-	-
25 Sticanje (otuđenje) drugih ulaganja	-(+)	-	-
26 Dati zajmovi (povrat zajmova) drugim pravnim licima	-(+)	(33.329)	(8.953)
27 Ostali tokovi od ulagačkih aktivnosti	-(+)	-	-
28 B. Neto novčani tok od ulagačkih aktivnosti (19 do 27)		(82.448.364)	(29.028.838)
Novčani tok od finansijskih aktivnosti			
29 Primici od izdavanja dionica i ost.oblika form.i poveć kapitala	+	-	-
30 Otkup (iskup) dionica i ostalih oblika kapitala	-	(59.328.285)	(41.921.454)
31 Nabavka (prodaja) vlastitih dionica	-(+)	-	-
32 Primljena pozajmljena sredstva	+	160.154.318	56.609.444
33 Povrat pozajmljenih sredstava	-	(50.821.281)	(34.664.256)
34 Isplate dividendi	-	-	-
35 Ostali novčani od finansijskih aktivnosti	-(+)	59.328.286	44.159.115
36 C. Neto novčani tok od finansijskih aktivn. (29 do 35)		109.333.038	24.182.849
37 Neto povećanje (smanjenje) novca na rač.i blagajni (A+B+C)		19.746.480	(257.925)
38 Početno stanje novca na računu i blagajni		598.559	856.484
39 Konačno stanje novca na računu i u blagajni		20.345.039	598.559
40 Neto povećanje (smanjenje) novca na rač.i blagajni (39-38)		19.746.480	(257.925)

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 31.03.2011. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja Uprave o radu i poslovanju sa bilansom stanja i bilansom uspjeha i podnio ih Skupštini Društva na usvajanje.

**IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za period koji završava na dan 31.12.2010. godine**

Vrsta promjene u kapitalu	Upisani vlasnički kapital	Akumulir. neras.dobit/ nepok.gub.	UKUPNO	Od čega: Dio koji pripada vlasnicima kapitala	Manjinski interes
Stanje na dan 31.12.2008. godine	1.143.810.183	(83.797.750)	1.060.012.433	973.261.015	86.751.418
Učinci promj. u račun. Politikama	-	-	-	-	-
Učinci ispravke grešaka	-	-	-	-	-
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2008. godine, odnosno, 01.01.2009. godine	1.143.810.183	(83.797.750)	1.060.012.433	973.261.015	86.751.418
Učinci reval.materij.i nem.sreds.	-	-	-	-	-
Učinci revalor.dugor.finan.plas.	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale tr.u str.v.	-	-	-	-	-
Ostali dobiti (gubici) perioda	-	-	-	-	-
Neto dobit (gubitak) perioda	-	24.469.464	24.469.464	22.466.883	2.002.581
Objavljene divid.i drugi oblici	-	-	-	-	-
raspodjele dobiti i pokr.gubitka	-	-	-	-	-
Emisija dion.kapit.i dr.oblici pov.i sm.k.	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2009. godine	1.101.888.729	(59.328.286)	1.042.560.443	957.237.296	85.323.147
Učinci promj. u račun. Politikama	-	-	-	-	-
Učinci ispravke grešaka	-	-	-	-	-
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2009. godine, odnosno, 01.01.2010. godine	1.101.888.729	(59.328.286)	1.042.560.443	957.237.296	85.323.147
Učinci reval.materij.i nem.sreds.	-	-	-	-	-
Učinci revalor.dugor.finan.plasm.	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale tr.u str.v.	-	-	-	-	-
Ostali dobiti (gubici) perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha	-	-	-	-	-
Neto dobit (gubitak) perioda	-	18.636.025	18.636.025	(17.110.853)	(1.525.172)
Objavljene divid.i drugi oblici	-	-	-	-	-
raspodjele dobiti i pokr.gubitka	-	-	-	-	-
Emisija dionič.kapitala i dr.oblici	(59.328.285)	-	(59.328.285)	(54.472.858)	(4.855.427)
Stanje na dan 31.12.2010. godine	1.042.560.444	(40.692.261)	1.001.868.183	919.875.291	81.992.892

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 31.03.2011. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja Uprave o radu i poslovanju sa bilansom stanja i bilansom uspjeha i podnio ih Skupštini Društva na usvajanje.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI NEKONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA JAVNOG PREDUZEĆA „ŽELJEZNICE FEDERACIJE BiH“ D.O.O. SARAJEVO ZA 2010. GODINU

1. UVOD

Javno preduzeće „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo obavlja djelatnost domaćeg i međunarodnog transporta tereta i putnika, posjeduje i održava željezničku infrastrukturu i vozni park, a bavi se i ostalim djelatnostima u funkciji željezničkog prevoza. Preduzeće je osnovano Zakonom o željeznicama Federacije BiH i njegova djelatnost je od općeg interesa za Federaciju BiH.

Osnivač preduzeća je Federacija BiH, kao većinski vlasnik i manjinski vlasnici udjela, koji su vlasništvo stekli po osnovu djelimične privatizacije izvršene putem javnog upisa dionica. Osnivačka prava u ime osnivača državnog kapitala vrši Vlada Federacije BiH, putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-Reg-06-000614, od 28.12.2006. godine, preduzeće je registrovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Odlukama organa upravljanja u prethodnim godinama izvršeno je smanjenje kapitala i uspostavljen novi odnos učešća u strukturi kapitala, što je upisano i u nadležni registarski sud, Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-Reg-09-000013, od 18.02.2009. godine.

Skraćeni naziv pravnog subjekta je: JP „ŽFBiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo).

Društvo ima složenu organizaciju rada, djelatnost mu je disperzirana na prostoru Federacije BiH, a kao jedinstvena ekonomsko-poslovna cjelina posluje putem dva funkcionalna dijela, i to:

- Željeznička infrastruktura, koja se bavi održavanjem i izgradnjom infrastrukture i
- Željeznički operator, čija je osnovna djelatnost prevoz robe i putnika.

Poslovi kojima se ostvaruju zajedničke funkcije i kojima se obezbjeđuje jedinstveno funkcionisanje Društva obavljaju se u okviru Zajedničkih poslova. Sve poslovne aktivnosti obavljaju se putem organizacionih dijelova u sjedištu i izvan sjedišta (Mostar, Zenica, Tuzla, Bihać, Sarajevo).

Društvo ima 100 % vlasničke udjele u slijedećim društvima:

- “Olimpik Turs d.o.o. Sarajevo, društvo za ugostiteljstvo i turizam i
- “Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju“ d.o.o. Sarajevo

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ulici Musala broj 2.

Na dan 31.12.2010. godine u Društvu je bilo 3.905 zaposlenih;

Na datum bilansa Uprava Društva je dala izjavu da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su nekonsolidovani finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procijenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje

inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom nekonsolidovanih finansijskih izvještaja za 2010. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *Dosljedno i u potpunosti poštivati sve donesene akte, osigurati adekvatan i pouzdan nadzor uključujući i finansijsko upravljanje i kontinuirano praćenje nad povjerenom imovinom i obavezama;*
- *Usvojiti Pravilnik o planiranju, realizaciji, praćenju i kolaudaciji investicija, te od momenta stavljanja transpornih sredstava u upotrebu iste aktivirati i u knjigovodstvenoj evidenciji;*
- *Poduzeti adekvatne mjere na utvrđivanju svih odgovornih zaposlenika za nastali manjak, te pokrenuti disciplinski postupak protiv istih, radi zaštite imovine od svih daljih gubitaka;*
- *Potrebno je Odlukom o utvrđivanju prava na korištenje reprezentacije tačno definisati na koji se period odnosi ograničenje;*
- *Utvrđiti realnu normiranu potrošnju goriva i maziva za sva vozila i vršiti kontrolu utroška goriva.*
- *Pri izradi Plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštivati Pravilnik o planiranju, te blagovremeno poduzeti aktivnosti na donošenju Rebalansa Plana poslovanja;*
- *Plan investicijskih ulaganja treba biti zasnovan na realnim ostvarenjima za period na koji se odnosi, dok je za nerealizovana investicijska ulaganja potrebno dati detaljna obrazloženja;*
- *Radi realnog iskazivanja stalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati u skladu MRS-16, MRS - 36 i MRS – 38 i usvojenim Pravilnikom o računovodstvenim politikama;*
- *Prestati sa kapitalizacijom troškova kamata u periodu odgođenog plaćanja u skladu sa MRS 23- Troškovi pozajmica, te kapitaliziranu kamatu sa investicija prenijeti na rashode;*
- *Izvršiti prenos 138 vagona procijenjene vrijednosti iz vanbilansne evidencije u bilansnu u skladu sa MSFI 5 – Stalna sredstva namijenjena prodaji, te iste oprihodovati prema MRS 18- Prihodi;*
- *Izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju realizacije Ugovora za izgradnju trga ispred stanične zgrade Željezničke stanice u Čapljini i po istom poduzeti adekvatne mjere;*
- *U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine;*
- *Uprava treba preispitati usklađenost ugovora o zakupu poslovnog prostora sa Pravilnikom o dodjeli u zakup poslovnog prostora i zemljišta i uspostaviti kontrolu nad primjenom istog;*
- *Izvrši uvid u date avanse i poduzeti adekvatne mjere u cilju realnog iskazivanja istih;*
- *Dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o javnim preduzećima i Statut, posebno u dijelu strogo zabranjenih aktivnosti;*
- *U skladu sa Odlukom Vlade FBiH, odobrena sredstva za PDV-e na revolving osnovi vratiti, a radi odobravanja istih u narednom periodu;*
- *Implementaciju projekata provoditi prema rokovima raspoloživosti sredstava kako ne bi dolazilo do povećanja obaveza i povećanju rashoda, zbog neefikasnosti u povlačenju sredstava;*
- *Potencijalne obaveze procijeniti i objaviti shodno MRS 37- Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;*
- *Preispitati osnov za promjenu vlasničke strukture kapitala uključivanjem i nadležnih organa;*

- *Dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o Izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima i Zakon o tržištu vrijednosnih papira, radi usklađivanja promjena kapitala u sudskom Registru;*
- *Dosljedno postupati u skladu sa Pravilnikom o radu i Naredbom o pripravnosti kod kuće, donijeti Uputstvo za primjenu navedene Naredbe, a pojedinačnim odlukama o pripravnosti utvrditi maksimalan broj sati, koji može ostvariti jedan zaposlenik u pripravnosti kod kuće;*
- *Dosljedno poštivati Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH u dijelu osiguranja saglasnosti resornog ministra na ugovore Predsjednika, članova Uprave i članova Nadzornog odbora;*
- *Uprava Društva treba da preispita dosadašnji način zaključivanja ugovora o nabavkama, posebno u dijelu ugovaranja zatezних kamata u slučaju neblagovremenog plaćanja;*
- *Priznavanje rashoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sasavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja;*
- *Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama iz Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.*

4. NALAZ I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po šesti put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta. Zbog ograničenja vremena i resursa, revizije nisu vršene u kontinuitetu. Revizija finansijskih izvještaja nije vršena za 2008. godinu. U prethodnoj 2009. godini dato je negativno mišljenje.

Predmetnom revizijom utvrdili smo da su preporuke date u prethodnoj reviziji djelimično implementirane. Izvršeno je usklađivanje internih akata, imenovane komisije za provođenje preporuka, ali iste nisu u potpunosti implementirane. Izvršeno je doknjižavanje neizmirenih obaveza za doprinose PIO koje su neosnovano isknjižene u ranijim godinama. Obračunate takse na ne povučena sredstva po međunarodnim kreditima sa investicija prenesene su na rashode. Isplata mjesečnih naloga sa prilogom i naknada za odvojeni život se vrše u skladu sa Pravilnikom o radu.

Nisu implementirane preporuke vezane za stalna sredstva. Nisu okončane aktivnosti na upisu vlasništvu na nekretninama, iskazivanje nekretnina, postrojenja i opreme nije usklađeno sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, projekat integralnog informacionog sistema koji bi omogućio informatičko praćenje, centralizovane kontrole i upravljanje procesima rada je instaliran, ali se ne koristi u svim područjima Društva. Prijedlog ugovora o poslovnoj saradnji između „Olimpik-turs“ d.o.o Sarajevo i Društva nije potpisan od strane Društva. Još uvijek značajan broj opravki transportnih sredstava umjesto vlastitih radionica vrši TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo. Nije bilo ni konkretnih pomaka u vezi promjene vlasničke strukture, sačinjena je informacija i upućena je nadležnim organima. Postupci nabavki i dalje traju dugo, i ne provode se u potpunosti prema Zakonu o javnim nabavkama BiH.

U 2010. godini, od strane Uprave za indirektno oporezivanje izvršena je kontrola PDV-a, o čemu je sačinjen Zapisnik od 07.09.2010. godine i od 05.11.2010. godine.

4.2 Organizacija, obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje

Društvo je osnovano i organizovano kao jedinstveni pravni subjekt u skladu sa Zakonom o željeznicama FBiH, a posluje putem dvije funkcionalne cjeline koje nemaju pravni subjektivitet, i to:

- Željeznička infrastruktura (u daljem tekstu – Infrastruktura), u okviru koje se vrši održavanje, modernizacija i izgradnja građevinskih objekata, elektrotehničkih postrojenja i uređaja, kao i funkcije osiguranja i sigurnosti željezničkog prometa, a čine je postrojenja koja pripadaju glavnim i sporednim prugama, izuzimajući kolosjeke radionica, depoa i industrijske kolosjeke, u 100 %-om vlasništvu države
- Željeznički operator (u daljem tekstu – Operator), čija je osnovna djelatnost pružanje željezničkih i

ostalih transportnih usluga za robu i putnike, uz obavezu osiguranja vučnih vozila, u državnom je vlasništvu 51 %, dok je preostalih 49 % kapitala privatizirano.

Na osnovu istog Zakona izvršena je knjigovodstvena podjela imovine i obaveza između dva organizaciona dijela, Infrastrukture i Operatora, dok je finansijsko izvještavanje na nivou jedinstvenog pravnog subjekta, Željeznica Federacije BiH. U Infrastrukturi je bilo zaposleno 2.265, a u Operatoru 1.664 zaposlenika, na bazi prosječnog broja sati.

Zakonom je propisano da će se održavanje željezničke infrastrukture, u nadležnosti Infrastrukture, finansirati iz naknada za korištenje infrastrukture od Operatora, iz namjenskih sredstava koja će se dodjeljivati od Federacije, najamnina, kredita i ostalih izvora, dok se željeznički prevoz, u nadležnosti Operatora, u najvećem dijelu obavlja prema tržišnim principima.

U dosadašnjem periodu poslovanja, održavanje željezničke infrastrukture finansirano je isključivo iz Budžeta, na osnovu Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja. Prema ovom zakonu, finansiranje održavanja željezničke infrastrukture osigurava se iz sredstava Budžeta Federacije BiH, na osnovu ugovora koji Društvo svake godine zaključuje sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija (u daljem tekstu – resorno Ministarstvo). Ugovorena vrijednost radova predstavlja potrebu finansiranja održavanja željezničke infrastrukture koju priznaje resorno Ministarstvo.

Privremena naknada za korištenje željezničke infrastrukture od strane Operatora koju utvrđuje Ministarstvo samo se interno evidentira i od iste Infrastrukture nema nikakve ekonomske koristi. Ova naknada se u knjigovodstvenim evidencijama Operatora evidentira kao trošak, a kod Infrastrukture kao prihod. Obzirom da se radi o jednom pravnom licu, koji posluje putem istih računa, iskazivanje ovakvih transakcija nema uticaja na poslovanje, jer se međusobna potraživanja i obaveze u finansijskim izvještajima krajem godine eliminišu.

Radi osiguranja finansijske održivosti i stabilnosti poslovanja, početkom 2009. godine donesen je Zakon o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice Federacije BiH“. Istim je predviđena konsolidacija Društva za period (2008 - 2012.). Međutim, utvrđena sredstva za 2008. i 2009. i 2010. godinu nisu doznačena. Zbog čega se Društvo u 2010. godini zadužilo kod komercijalnih banaka u iznosu 78.917.839 KM. Garanciju na kreditno zaduženje u 100% -om iznosu dala je Vlada FBiH, što je potvrdio i Parlament Federacije BiH.

Naprijed navedeni zakoni samo su djelimično implementirani. Izvršena je podjela i zakonski odvojena Infrastruktura od Operatora, ali ciljevi i razlozi zbog kojeg je Zakon donesen nisu ispunjeni. Još uvijek nije izvršena konsolidacija i sanacija dugova, pa samim tim nije obezbijedena finansijska održivost, niti su stvoreni uslovi očuvanja nezavisnosti njihovog poslovanja. U dosadašnjem periodu poslovanja akumulirani gubici se iz godine u godinu povećavaju, a kapital smanjuje. Bez konsolidacije i sanacije dugova nije moguća potpuna implementacija prihvaćenih Smjernica Savjeta Evropske Unije i organizaciono restrukturiranje Društva u dvije posebne kompanije, Infrastrukturu i Operatora.

4.3 Sistem internih kontrola

Društvo je u značajnom dijelu usvojilo uredilo kontrolne aktivnosti koje predstavljaju politike i procedure rada i postupanja svih uposlenih, ali ih nije u potpunosti implementiralo. U 2010. godini doneseni su i akti za čije su donošenje u prethodnoj reviziji date preporuke.

Donesena pisana pravila i procedure ne provode se dosljedno i u potpunosti, a ni upravljanje procesima rada, uključujući i finansijsko upravljanje nije efikasno, što se posebno odnosi na sljedeće:

- Pravilnikom o radu samo su djelimično uređene kontrolne aktivnosti, nad kojima nije vršen potpun nadzor i implementacija. U istom su tokom 2010. godine, vršene česte izmjene, i jedna od njih je usklađivanje sa Izmjenama Kolektivnog ugovora Željezničara FBiH od 21.10.2010. godine, što je bio jedan od uslova za izdavanje garancije po sindiciranom kreditu.

Odlukom Nadzornog odbora od 08.04.2010. godine izvršeno je razriješenje Predsjednika Uprave (bez obrazloženja), te izvršeno imenovanje novog Predsjednika i članova Uprave do 29.04.2014. godine. Uprava Društva je 05.11.2010. godine, donijela Odluku o razriješenju ukupno 45 imenovanih vršilaca dužnosti lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, koji su raspoređeni na druga radna mjesta u skladu sa

Pravilnikom o radu, a imenovala privremeno 49 novih vršilaca dužnosti od (01.11.2010) do završetka procedure imenovanja lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima.

- Od ukupno 3.905 zaposlenika, 3.827 je raspoređeno, dok je 78 neraspoređeno. Radi se o invalidima II kategorije za koje ne postoje radna mjesta. Tokom 2010. godine primljeno je 80 zaposlenika, dok je radni odnos prestao za 126. Uprava Društva je tek nakon izvršenih prijema, donijela Odluku 08.12.2010. godine, kojom je opozvala Odluku bivše Uprave od 14.07.2009. godine, kojom su bile obustavljene sve aktivnosti u vezi prijema novih zaposlenika. Izvršen je prijem 73 zaposlenika prema Pravilniku o radu. Imenovana Komisija, je sačinila Izvještaj o radu, ali nije dala prijedlog kandidata kako je bilo predviđeno Rješenjem o imenovanju, već su isti prijedlog dali Izvršni direktori Infrastrukture i Operatora.

- Nakon izvršenih Izmjena i dopuna Pravilnika o radu od 27.08.2010. godine, kojim je povećan broj izvršioaca, izvršen je prijem na 6 mjeseci ukupno 30 zaposlenika. Na mjesto mašinovođe u Službi za vuču vozova Sarajevo predviđeno je 6 izvršilaca, a primljeno je 11, bez obrazloženja zašto je povećan broj istih, dok je u Prometno poslovnom području Mostar primljeno 4 izvršioaca manje. Uprava je suprotno Pravilniku o radu, bez procedure objavljivanja oglasa, izvršila prijem 3 zaposlenika na prijedlog Predsjednika, od čega je 1 savjetnik Predsjednika Uprave sa sjedištem u Čapljini.

- Nije poštovan Pravilnik o upotrebi putničkih automobila i Uputstva o primjeni istog vezano za kontrolu i utrošak goriva putničkih automobila. Normirana potrošnja pojedinih vozila u Generalnog Direkciji nije realna, odnosno stvarna mjesečna potrošnja znatno odstupa od normirane (manja je do 5-6 litara/100 km). Sektor za nabavku i prodaju nije sačinjavao mjesečne izvještaje o potrošnji goriva i maziva, kako je propisano Uputstvom. Komisija za utvrđivanje potrošnje goriva i maziva za putnička i teretna vozila imenovana 12.08.2010. godine, nije izvršila zadatak po Odluci Uprave.

- Uprava je 18.12.2009. godine, donijela Odluku o utvrđivanju prava na korištenje reprezentacije, kojom su između ostalog utvrđeni iznosi za Predsjednika Uprave i izvršni direktor za ekonomske poslove po 3.000 KM. Istom Odlukom nije definisano da li se navedeno ograničenje odnosi na mjesečnom, tromjesečnom ili godišnjem nivou. Ne možemo potvrditi da je postupljeno prema ovoj Odluci i Pravilniku, u dijelu poštivanja utvrđenih ograničenja, imajući u vidu da je ukupan utrošak reprezentacije iznosio 109.487 KM, od čega se na Generalnu Direkciju odnosi 87.991 KM.

- Izvršena je isplata predsjedniku i članu Nadzornog odbora troškova službenog putovanja, a da takva prava nisu utvrđena ugovorima o angažmanu istih niti drugim aktima.

- Popisom utvrđen manjak u iznosu 485.964 KM, od čega je najveći manjak sirovina i materijala od 415.354 KM u Poslovnom području Mostar. Ukupan manjak u iznosu 525.508 KM, sa porezom od 70.610 KM teretio je rashode perioda, bez odobrenja Nadzornog odbora. Za nastali manjak odgovorno lice u skladištu je sačinilo Izjavu naglašavajući da nikad nije izvršena propisana primopredaja od prethodnika, da je za vrijeme odsustva istog vršeno izdavanje materijala bez prateće dokumentacije i da je navedeni manjak nastao u ranijim periodima (7-8) godina. Iako se radi o teškoj povredi iz radnih odnosa, protiv istih nije pokrenut disciplinski postupak. Ovo ukazuje da nije vršen adekvatan popis u ranijim godinama, kao i nadzor od strane rukovodnih i organa upravljanja nad povjerenom imovinom.

- Društvo iako posjeduje tri vlastite radionice za opravke šinskih vozila i raspolaže stručnim kadrom i dalje sve značajnije opravke vagona i lokomotiva povjerava drugom društvu TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo. Po osnovu čega su u 2010. godini, stvorene obaveze u iznosu 4.481.470 KM, dok je ukupni promet koji je ovo društvo ostvarilo uključujući i ranije godine iznosio 22.213.823 KM.

- U finansijskim izvještajima nisu objavljeni odnosi i priroda veza sa povezanim licima, shodno MRS 24 – Objavljivanje povezanih stranaka. Posebno ističemo poslovne odnose sa društvom „Olimpik turs“ koje u kontinuitetu iskazuje gubitke. Poslovanje ovog pravnog lica u značajnoj je ovisnosti od Društva.

- Neefikasnost finansijskog upravljanja i zaštite imovine izražena je i kod izgradnje trga ispred Željezničke stanice u Čapljini, koju je izvodila firma „Kristal“ d.o.o Čapljina. Iako je u postupku nabavke izabran kao najuspješniji, isti izvođač radova pri realizaciji ugovora značajno je odstupio od uslova predviđenih Ugovorom.

- Iako je u 2010. godini, izvršeno usklađivanje Pravilnika o računovodstvenim politikama sa MSFI i MRS, isti se ne primjenjuje u potpunosti, posebno u dijelu velike opravke i rekonstrukcije vagona, uknjiženju 138 vagona koji su višak po popisu iz 2009. godine, a koji se namjeravaju prodati (kao staro željezo) u vanbilansnu evidenciju, iako nisu ispunjeni propisani uslovi.

- Društvo nije donijelo Pravilnik o planiranju, realizaciji, praćenju i kolaudaciji investicija, iako

je imenovana Komisija za donošenje istog od 04.12.2009. godine. Nabavljeni se vagoni puštaju u saobraćaj, aktiviraju u upotrebu, ali se ne vrši istovremeno evidentiranje u knjigovodstvu. Za sredstva nabavljena iz kredita ne prestaje se sa kapitalizacijom kamata, iako se radi o kamati na odgođeno plaćanje.

- Postupci javnih nabavki ne provode se efikasno. U pojedinim slučajevima nisu u potpunosti ispoštovane propisane procedure o javnim nabavkama.

Na nepravilnosti u pojedinim segmentima poslovanja ukazano je i od strane Odjela za internu reviziju. U izvještajima o obavljenim revizijama, pored ostalog, konstatovani su nedostaci u evidentiranju stalnih sredstava (zemljišta) između Operatora i Infrastrukture u korist privatnog sektora, nerealom obračunu amortizacije pojedinih stalnih sredstava i potrebe smanjenja amortizacionih stopa, ne blagovremeno aktiviranje trasportnih sredstava, nejednoobrazno iskazivanje stalnih sredstava i propusti u popisu imovine.

Usvojene izvještaje o provedenim revizijama Odjela interne revizije, Odbor za reviziju je dostavljao Upravi, ali se nismo uvjerali da su u potpunosti sve preporuke i implementirane.

I dalje su izražene podjele i među zaposlenicima u organizacionim dijelovima. U okviru Društva organizovano je šest sindikata koji zastupaju različite interese, čime je još više usložnjena komunikacija između Uprave i zaposlenika.

Preporuke:

Dosljedno i u potpunosti poštivati sve donesene akte, osigurati adekvatan i pouzdan nadzor uključujući i finansijsko upravljanje i kontinuirano praćenje nad povjerenom imovinom i obavezama.

Usvojiti Pravilnik o planiranju, realizaciji, praćenju i kolaudaciji investicija, te od momenta stavljanja transpornih sredstava u upotrebu iste aktivirati i u knjigovodstvenoj evidenciji.

Poduzeti adekvatne mjere na utvrđivanju svih odgovornih zaposlenika za nastali manjak, te pokrenuti disciplinski postupak protiv istih, radi zaštite imovine od svih daljih gubitaka.

Potrebno je Odlukom o utvrđivanju prava na korištenje reprezentacije tačno definisati na koji se period odnosi ograničenje.

Utvrđiti realnu normiranu potrošnju goriva i maziva za sva vozila i vršiti kontrolu utroška goriva.

4.4 Planiranje i izvještavanje

Na prijedlog Nadzornog odbora, Plan poslovanja za 2010. godinu usvojila je Skupština 29.06.2010. godine. Isti je sačinjen na osnovu detaljne analize poslovnog sistema, analize unutarnjih i vanjskih faktora, procjeni kretanja na domaćem i evropskom transportnom tržištu, primjeni Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja i rebalansa Srednjoročnog plana razvoja 2007. - 2009. godina sa dopunom plana za 2010. godinu.

Uprava Društva nije postupala u potpunosti u skladu sa Pravilnikom o planiranju, jer Plan ne sadrži sve elemente propisane članom 13. Pravilnika, odnosno nisu date analize razvoja u proteklom planskom periodu, kojima trebaju biti obuhvaćeni položaj Društva na tržištu, razvoj kapaciteta i tehnologije rada, dinamika obima i efikasnosti poslovanja, investicione aktivnosti, istraživačko-razvojni rad, analiza kadrova. Pri planiranju troškova amortizacije nije obezbijeden plan aktiviranja investicionih ulaganja i kasacije.

Nacrt Rebalansa plana za 2010. godinu, Uprava Društva je utvrdila Odlukom od 08.12.2010. godine. Nadzorni odbor je isti usvojio 21.12.2010. godine, a Skupština Društva tek 10.02.2011. godine. Osnovni razlog za Rebalans plana poslovanja za 2010. godinu je značajno smanjenje planiranog prihoda po Ugovoru o upravljanju željezničkom infrastrukturom i prihoda od sufinansiranja i održavanja usluga javnog putničkog i kombinovanog saobraćaja. Za iznos neostvarenih sredstava iz Budžeta FBiH smanjeni su troškovi usluga tekućeg i investicionog održavanja.

Rebalansom plana ukupni prihodi su planirani 122.528.920 KM i manji su za 39,93 % u odnosu na Plan, a ukupni rashodi u iznosu 166.719.210 KM i manji su za 19,64 %. Plan investicionih ulaganja je smanjen za 193.986.307 KM ili 62,2 % i iznosi 118.088.781 KM. Dok je isti realizovan u iznosu 57.810.045 KM ili 48,95%. Planiranje u dijelu investicijskih ulaganja nije realno, konstantno se nerealizovane investicije iz prethodnih godina prenose u tekuću godinu bez adekvatnog obrazloženja.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

		Ostvareno u 2009. godini	Plan za 2010. godinu	Rebalans Plana za 2010. godinu	Ostvareno u 2010. godini
I	Ukupni prihod ¹	110.672.103	203.988.713	122.528.920	124.785.214
II	Ukupni rashodi ²	172.238.049	207.466.698	166.719.210	165.477.475
III	(Gubitak)–(II-I)	(61.565.946)	(3.477.985)	(44.190.290)	(40.692.261)

Prema Izvještaju o poslovanju u 2010. godini, ukupni prihodi realizovani su u iznosu od 124.785.214 KM, što je više za 1,84 % ili u iznosu od 2.256.294 KM u odnosu na planirane. Najveći razlog povećanja je povećanje ostalih prihoda za iznos od 2.870.674 KM ili 110,8 %. Ukupni rashodi su realizovani u iznosu 165.477.475 KM i manji su za 0,74 % ili u iznosu za 1.241.735 KM u odnosu na planirane. Najveće prekoračenje na pojedinačnim pozicijama troškova iskazano je na poziciji ostalih rashoda-kamata za 94,3 % ili u iznosu od 11.138.710 KM i raznih troškova poslovanja za 15,2 % ili u iznosu od 753.125 KM. Nije prezentiran Izvještaj o realizaciji investicija, koje se obuhvaćene samo Izvještajem o poslovanju u vidu tabelarnih prikaza, dok za nerealizovana investicijska ulaganja u odnosu na plan nisu data obrazloženja.

Izvještaj o poslovanju za 2010. godinu sačinjen je u martu 2011. godine. Odluku o utvrđivanju konačnog prijedloga Izvještaja o poslovanju za 2010. godinu, Nadzorni odbor je donio 31.03.2011. godine. Isti je dostavljen Skupštini na razmatranje i usvajanje.

Preporuke:

Pri izradi Plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštivati Pravilnik o planiranju, te blagovremeno poduzeti aktivnosti na donošenju Rebalansa Plana poslovanja.

Plan investicijskih ulaganja treba biti zasnovan na realnim ostvarenjima za period na koji se odnosi, dok je za nerealizovana investicijska ulaganja potrebno dati detaljna obrazloženja.

4.5 Stalna sredstva

Knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 1.481.193.715 KM i ista se odnose na slijedeće:

	31.12.2010.	31.12.2009.
STALNA SREDSTVA	1.481.193.715	1.426.700.554
Stalna nematerijalna sredstva	238.100	341.783
Nekretnine, postrojenja i oprema (bez avansa)	1.413.974.005	1.383.460.820
Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	64.190.192	38.935.273
Ostala stalna materijalna sredstva	2.491	2.491
Dugoročna finansijska ulaganja	134.817	101.488
Dugoročna razgraničenja	2.654.110	3.858.699

Stalna nematerijalna sredstva čine računarski programi i licence. Ova imovina početno se vrednuju po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja, ista se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja.

Početkom 2009. godine od dobavljača „SK Tradeing“ d.o.o. Sarajevo nabavljen je softver i licence za podršku i praćenje informacionog sistema transporta, u vrijednosti od 293.802 KM. Tokom 2010. godine navedeni sistem je instaliran, ali se isti ne koristi u svim područjima Društva. Prema Sporazumu između Infosistema d.o.o Zagreb i Društva za veći dio u iznosu od 258.865 KM korištenje licenci je vremenski ograničeno u trajanju od 36 mjeseci, odnosno rok istim ističe zaključno sa 08.12.2011. godine.

Ukupni prihod i ukupni rashodi¹ - uvećani su za privremenu naknadu za korištenje infrastrukture utvrđenu od strane Ministarstva u iznosu 10.000.000 KM. Ovu naknadu Operator evidentira kao rashod, a Infrastruktura kao prihod. Krajem godine, međusobni interni odnosi se zatvaraju, utvrđena visina naknade nema uticaja na rezultate poslovanja, i ne iskazuje se u finansijskim izvještajima.

Revizijom smo utvrdili:

- Na datum bilansa za nematerijalna sredstva koja se ne koriste nije vršeno testiranje sredstva na umanjnje, upoređivanjem njegovog nadoknadivog iznosa i iskazanog knjigovodstvenog iznosa u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi MRS 38 – Nematerijalna sredstva.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u knjigovodstvenom iznosu od 1.413.974.005 KM predstavljaju najveći dio stalnih sredstava. Ista se vrednuju po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjnja.

Stopa otpisanosti ove imovine je 65,06 %, a struktura iste i promjene u revidiranoj godini daju se u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Gradevin. objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pog.inv. kanc.namj.	Transportna Sredstva	Nekr.p.i opr. u pripremi	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Nabavna vrijednost								
na dan 31.12.2009.	94.667.957	3.167.557.324	67.897.310	6.088.254	600.393.266	59.662.610	3.996.266.721	
- direk.pov.u 2010. godini						55.948.353	55.948.353	
- prijen.sa prip.(inv.u toku)			20.496	53.904	24.949.635	(25.024.035)	0	
- otud., rash., otpis, isknj.		(1.535.982)	(135.224)	(45.939)	(228.750)		(1.945.895)	
- ostalo		1.129.795	2.947	2.186	(4.422.818)		(3.287.890)	
na dan 31.12.2010.	94.667.957	3.167.151.137	67.785.529	6.098.404	620.691.332	90.586.928	4.046.981.287	
2 Akumulir.amortizacija								
na dan 31.12.2009.	-	2.094.676.209	56.555.411	4.629.111	456.945.170		2.612.805.901	
- amortizacija za 2010.		13.807.319	2.712.397	411.719	4.877.809		21.809.244	
- otud., rash., otpis, isknj.		(1.274.861)	(131.109)	(41.068)	(160.823)		(1.607.861)	
- ostalo		-	-	-	-	-	-	
na dan 31.12.2010.	-	2.107.208.666	59.136.699	4.999.762	461.662.155	-	2.633.007.282	
3 Neto knjigov.vrijednost								
na dan 31.12.2009.	94.667.957	1.072.881.115	11.341.899	1.459.143	143.448.096	59.662.610	1.383.460.820	
na dan 31.12.2010.	94.667.957	1.059.942.470	8.648.830	1.098.642	159.029.177	90.586.928	1.413.974.005	

Društvo u sadašnjem obliku organizovanja posluje od 2002. godine, nakon formiranja jedinstvenog željezničkog preduzeća u Federaciji BiH. S tim u vezi, naglašavamo da Društvo nije postupilo po našoj preporuci iz revizije za 2009. godinu i to u slijedećem:

Na datum bilansa, nije vršena procjena vrijednosti umanjnja stalnih sredstava, shodno tački 9. MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i usvojenog Pravilnika o računovodstvenim politikama. Najveći dio iskazane imovine stečen prema početnom bilansu priznat je po trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju do 31.12.2001. godine. U ranijem periodu ova imovina revalorizovana je prema koeficijentima zasnovanim na opštem indeksu rasta cijena industrijskih proizvoda, u skladu sa tadašnjim propisima i standardima FBiH. Objavljeni koeficijenti primjenjivali su se na nabavnu, a kasnije i na revalorizovanu vrijednost i na ispravku vrijednosti. Zbog činjenice da korišteni koeficijenti nisu bili povezani sa tržišnim vrijednostima, nego su usklađivani prema inflaciji, isti ne predstavljaju realan osnov za mjerenje i iskazivanje stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz MRS 16.

Skrećemo pažnju, da je u februaru 2010. godine, Uprava imenovala Komisiju za procjenu umanjnja stalnih sredstava shodno zahtjevima iz Standarda, bez preciziranog roka za izvršenje zadatka. Ista je od nadležnih direktora dobila prijedloge za eventualna smanjenja stalnih sredstava. Međutim, Izvještaj o obavljenom poslu, odnosno prijedloge za umanjnja stalnih sredstava nije sačinila do kraja 2010. godine.

Obzirom na naprijed navedeno, knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme koja bi se utvrdila prema zahtjevima iz standarda može se značajno razlikovati od iskazane, radi čega nismo u mogućnosti potvrditi njihovu iskazanu vrijednost.

Zemljišta iskazana u iznosu 94.667.957 KM čine poljoprivredna, građevinska i zemljišta za ostale namjene. Još uvijek nije u potpunosti okončan postupak prikupljanja dokaza o vlasništvu na ukupno iskazanom zemljištu, iako su podneseni zahtjevi za dobivanje podataka iz katastarskih ureda i sudova.

Građevinski objekti u iznosu 1.059.942.470 KM odnose se na objekte željezničkih stanica, depoe, ograde, magacine, tovarne rampe i ostale građevinske objekte uz prugu. Nisu u potpunosti okončane ni aktivnosti na upisu i uknjižavanju svih nekretnina u zemljišne knjige kod nadležnih općinskih organa.

Postrojenja i oprema u iznosu 8.648.830 KM odnose se na opremu željezničkog saobraćaja, procesne računare i ostalu pripadajuću opremu, uredski namještaj i ostalu opremu. Povećanje vrijednosti ove imovine u iznosu 20.496 KM odnosi se na nabavku informatičke opreme od „SK Tradeing“ d.o.o. Sarajevo, po ugovoru iz 2008. godine, kao i pojedinačnu nabavku po Odluci Uprave od AvaCom group d.o.o Mostar.

Alati i kancelarijski namještaj u iznosu 1.098.642 KM odnose se na PC kompletne računare, monitore, namještaj, klima uređaje i ostalu opremu za ventilaciju. Povećanje ove imovine je 53.904 KM.

Transportna sredstva u iznosu 159.029.177 KM čine lokomotive (električne, dizel-električne i dizel hidraulične), vagoni i ostala prevozna sredstva. Najveće je povećanje vrijednosti transportnih sredstava - vagona u iznosu 19.046.871 KM. Od čega 14.533.315 KM teretni vagoni otvorenog tipa, a odnose se na aktiviranje investicija za nabavljene vagone putem kredita od Vlade Portugala u vrijednosti 8.132.161 KM i 5.923.922 KM na aktiviranje investicija u toku po osnovu izvršenih ulaganja rekonstrukcije 41 vagon i 5 vagona vrijednosti 477.232 KM po ugovoru iz 2008. godine sa TŽV „Gredelj“ d.o.o. Sarajevo. Vrijednost izvršenih radova za ukupno 46 vagona je 5.136.931 KM sa PDV-om i realizovana je u potpunosti sukcesivno u periodu od 08.09.2009 zaključno sa 25.12.2009. godine. Nakon završene rekonstrukcije, izdata su Rješenja od Regulatornog odbora Željeznica BiH u periodu od 27.08.2009. do 03.12.2009. godine. Iako su navedeni vagoni pušteni u saobraćaj, aktiviranje istih izvršeno je tek na dan 31.12.2010. godine. Posljedica neblagovremenog aktiviranja ovih vagona koji su trebali biti aktivirani od momenta puštanja u saobraćaj, a u vezi s tim i obračun amortizacije na iste nije izvršen u 2009. godini. Zbog čega su u 2010. godini iskazani rashodi po osnovu manje knjiženih troškova amortizacije u iznosu 45.531 KM.

Revizijom smo utvrdili:

Izvršeno je aktiviranje investicije za 41 vagona serije Gbs koji nisu bili u funkciji-neupotrebljivi, a za koje je izvršena velika opravka i rekonstrukcija, odnosno zamjena nakon čega su isti dobili druga obilježja (vrstu, namjenu) u seriju Es, kao i novi vijek upotrebe (20 godina), uknjiženo je povećanje vrijednosti od 3.913.306 KM za vrijednost po fakturama dobavljača. U ukupnoj vrijednosti vagona od 5.923.922 KM uključena je i preostala neotpisana vrijednost prije rekonstrukcije (40 vagona) u iznosu od 2.010.615 KM, koju je trebalo isknjižiti na teret rashoda. Ovim je postupljeno suprotno tački 70. MRS – 16 i članu 47. Pravilnika o računovodstvenim politikama. Posljedica navedenog da su transportna sredstva precijenjena u iznosu 2.010.615 KM, a rashodi podcijenjeni u navedenom iznosu.

Naime, pojedinačna uknjižena vrijednost po jednom vagonu kretala se u rasponu od 95.446 KM (vrijednost po fakturi dobavljača) do 168.009 KM. Preostala sadašnja vrijednost je bila različita i kretala se u rasponu od 0 do 72.563 KM. Ovakvim načinom knjiženja nova vrijednost svih vagona nakon rekonstrukcije je bila veća od njihove prvobitne nabavne vrijednosti. Prema mišljenju stručnih osoba ista je približno je jednaka vrijednošću „potpuno novog vagona“ na tržištu. Iako je vijek upotrebe za rekonstruisane vagone procijenjen na 20 godina, dok vijek upotrebe „novog vagona“ je 45 godina. Skrećemo pažnju, da ako ne postoji aktivno tržište, zbog činjenice da je rekonstrukcijom promijenjen oblik, vrsta i namjena vagona i da isti nije moguće nabaviti na tržištu nova vrijednost vagona predstavlja vrijednost po fakturama dobavljača.

Posljedica precijenjenosti transportnih sredstava je nastala i zbog nepostupanja prema MRS – 36 Umanjenje vrijednosti sredstava, zbog čega se i knjigovodstvena vrijednost transportnih sredstava značajno razlikuje, odnosno veća je od nadoknadivog iznosa.

Povećanje transportnih sredstava – teretni vagoni zatvoreni u iznosu 4.513.556 KM, odnosi se na aktiviranje investicija za vagone od Vlade Portugal u iznosu 3.197.195 KM i aktiviranje 47 vagona (od ukupnih 185) koji su prilikom popisa za 2009. godinu predstavljali višak, a prema procijenjenoj vrijednosti aktivirani su u iznosu 1.316.360 KM. Naime, radi se vagonima koji su usljed ratnih dejstava ostali na prugama Željeznica FBiH, a bili su vlasništvo stranih željezničkih uprava. Za iste prema Zapisniku Komisije za procjenu vrijednosti vagona konstatovano je da prema tadašnjem važećem Pravilniku RIV, odnosno

trenutno važećem aktom AVV – Opći ugovor o upotrebi teretnih vagona (član 20.22 i 23) isti vagoni se mogu smatrati izgubljenim i sva potraživanja po osnovu štete za ove vagone se smatra zastarjelim. Na osnovu čega isti postaju vlasništvo Društva.

Revizijom smo utvrdili:

Društvo je popravilo i koristilo 47 vagona još od 1998. godine, a iste u proteklom periodu nije evidentiralo u knjigovodstvu, iako je rok zastare od 3 godine za potraživanje istih već odavno prošao, a što je i posljedica nepotpunog i nekvalitetnog popisa u ranijim godinama. Aktiviranje istih izvršeno je tek 30.11.2010. godine, po Zapisniku Komisije za procjenu vrijednosti vagona prema procijenjenoj vrijednosti od 1.316.360 KM. U istom iznosu izvršeno je knjiženje u korist prihoda. Nakon čega je naknadno Komisija dostavila prijedlog odluke o uknjiženju vagona 18.01.2011. godine, na osnovu čega su donesene Odluke Uprave 04.02.2011. godine i Nadzornog odbora od 31.03.2011. godine, čime nije poštivan Pravilnik o računovodstvenim politikama, kojim se aktiviranje investicija vrši po odlukama Uprave Društva i Nadzornog odbora.

Procjena vrijednosti vagona je izvršena prema međunarodnom Pravilniku AVV prema kojem je uzeta tržišna vrijednost 1 kg novog vagona u iznosu 8,8012 KM /kg uz smanjenje od 80%, jer su isti vagoni stariji od 25 godina.

Za preostalih 138 vagona koji nisu popravljani u proteklom periodu, a niti korišteni, jer je veći dio vagona oštećen tokom rata i starosti između 35-40 godina Komisija je procijenila vrijednost od 1.023.516 KM i predložila da se ista uknjiži u vanbilansnu evidenciju „do momenta kasacije ili aktiviranja opravkom“. Procijena za ove vagone je izvršena na bazi cijene starog željeza po tržišnoj vrijednosti od 0,45 KM/kg vagona. Početkom 2011. godine Uprava je donijela Odluku o imenovanju Komisije za rashodovanje i kasaciju vagona. Obzirom da je namjera Uprave da sredstva proda nakon kasacije kao staro željezo za šta je i izvršena procjena, nisu ispunjeni uslovi za uknjiženje istih u vanbilansnu evidenciju prema tački 67. MRS 16. Sredstvo se povlači trajno iz upotrebe samo u slučaju kad se ne očekuje, da će ikada više biti u upotrebi i tako stvarati ekonomske koristi i kad se ne može prodati. Zbog čega, je ova sredstva trebalo evidentirati u skladu sa MSFI 5–Stalna sredstva namijenjena prodaji na posebno izdvojenoj grupi za otuđenja po procijenjenoj vrijednosti 1.023.516 KM (fer vrijednosti) umanjene za troškove prodaje. Ovim nije postupljeno ni prema članu 58. Pravilnika o računovodstvenim politikama.

Posljedica navedenog knjiženja u vanbilansnoj evidenciji da su stalna sredstva podcijenjena u iznosu 1.023.516 KM, kao i prihod u navedenom iznosu, obzirom da utvrđeni višak vagona na datum bilansa nije oprihodovan u skladu sa MRS 18 - Prihodi. U vezi s tim, ni kasnija prodaja istih direktno iz vanbilansne evidencije ne bi bila ispravna bez prethodnog uknjiženja u bilansnu evidenciju.

Za nabavljene vagone iz kredita Vlade Portugal, povučena su sva sredstva iz kredita zaključno sa ispostavljenom fakturam od 28.11.2008. godine. Tokom povlačenja sredstava Društvo je obračunatu kamatu kapitaliziralo na investicije. Nakon što su sva sredstva iz kredita povučena na datum bilansa 2008. godine, za dio uvezenih vagona izvršeno je aktiviranje istih i stavljeni su u upotrebu u vrijednosti od 15.293.015 KM. U 2009. godini, nakon zadržavanja na carini, zbog ne plaćanja PDV-a i carinskih troškova uvezani su i dio preostalih vagona knjigovodstvene vrijednosti u iznosu 10.469.282 KM. Prema otplatnom planu Vlada Portugal od 2009. godine je počela sa obračunom kamate na odgođeno plaćanje i ista je značajno visoka u odnosu na kamatu u periodu povlačenja, zbog dužeg perioda odgode 14 godina.

Revizijom smo utvrdili:

Da je veći dio (61 vagon) stavljan u upotrebu (sukcesivno) tokom 2010. godine. Međutim, istovremeno nije izvršeno i knjigovodstveno aktiviranje istih. Za 2010. godinu Vlada Portugala je obračunala kamatu na odgođeno plaćanje (kamata u otplati) na ukupno povučena sredstva iz kredita u iznosu 2.022.720 KM. Društvo nije postupilo prema tački 25. MRS 23 -Troškovi pozajmica, kao i članom 41. Pravilnika o računovodstvenim politikama, te nije prestalo sa kapitalizacijom troškova pozajmica nakon što su vagoni stavljeni u upotrebu i kamatu u iznosu od 2.022.720 KM nije priznalo kao rashod perioda. Nakon što je kapitalizirana kamata, izvršeno je knjigovodstveno aktiviranje na dan 31.12.2010. godine 61 vagona u iznosu 11.329.356 KM i preostalih 6 vagona početkom 2011. godine u vrijednosti od 1.162.645 KM. Nije postupljeno ni u skladu sa tačkom 23. MRS–16

Nekretnine, postrojenja i oprema i članu 13. Pravilnika o računovodstvenim politikama za plaćanje odgođeno preko uobičajenih kreditnih rokova. Posljedica navedenog da su stalna sredstva precijenjena u iznosu 2.022.720 KM, a rashodi podcijenjeni u navedeno iznosu.

Nekretnine postrojenja i oprema u pripremi iskazane u iznosu 90.586.928 KM, i veće su za 51,83% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje na ovoj poziciji odnosi se na nabavke i nova ulaganja. Ukupna ulaganja u građevinske objekte iznosila su 24.656.526 KM. Od čega se najveći dio u iznosu 23.672.345 KM, odnosi na remont pruge Sarajevo-Čapljina, dionica Raška Gora- Čapljina po izvođaču radova JV Swietelski Alpine Austrija, a sredstva su finansirana iz međunarodnih kredita prema projektu za obnovu Željeznice II. Na izgradnju trga u Čapljini koju je izvodila firma „Kristal“ d.o.o Čapljina u iznosu 1.065.369 KM. Na ulaganja u transportna sredstva uloženo je 28.987.173 KM od čega je veći dio od 24.949.635 KM aktiviran. U 2010. godini priznato je ulaganje za nabavku četverodijelnog niskopodnog voza u iznosu 4.971.686 KM po Ugovoru iz 2008. godine, za potrebe regionalnog željezničkog prometa u BiH, koji je zaključen sa kompanijom „Končar-Električna vozila“ d.d Zagreb, **bez provođenja propisanog postupka nabavke.** Što smo konstatovali u revizorskom Izvještaju za 2009. godinu.

Revizijom smo utvrdili:

Da je priznato ulaganje u građevinske objekte izgradnja trga ispred stanične zgrade Željezničke stanice u Čapljini koju je izvodila firma „Kristal“ d.o.o Čapljina u iznosu 1.065.369 KM. Postupak izbora najpovoljnijeg ponuđača je proveden u 2008. godini u kojem je izabran Konzorcij „Kristal“ d.o.o i „Bumat“ d.o.o Čapljina. Ured za razmatranje žalbi je u Zaključku od 26.05.2009. godine, utvrdio da je u provedenom postupku Ugovorni organ prekršio odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH, u vezi sa pravilima i principima koji se odnose na predmet žalbe. Nije ispoštovao član 52. stav 6. Zakona, budući da je preduzimao radnje zaključenja ugovora 27.02.2009. godine, a da pri tome nije u potpunosti primjenio propisanu odredbu kojom se dozvoljava pokretanje upravnog spora, a što je i učinjeno od „Konstruktor Neretva“ d.o.o Čapljina u periodu od ostavljenih 45 dana od datuma kada je odluka upućena žalbeniku, i kojom se od strane zakonodavca kvalifikuje odluka drugostepene instance konačnom.

U 2010. godini, izvršena je realizacija zaključenog ugovora pri čemu smo utvrdili da je izabrani najuspješniji ponuđač dostavio ponudu u iznosu 1.129.832 KM, a Ugovor od 27.02.2009. godine zaključen u iznosu 1.246.481 KM. Čime je Društvo pri zaključenju ugovora postupilo suprotno članu 39. stav 3. Zakona o javnim nabavkama BiH i povećalo cijenu za 116.649 KM od cijene navedene u ponudi. Razlog povećanja je naknadno korigovanje ponude Konzorcija od strane predsjednika Komisije u tenderskom postupku, a zbog računске greške, pogrešno iskazan zbir u rekapitulaciji za građevinsko-obrtničke radove u iznosu manjem za 116.649 sa PDV-om, a što je potvrdio i izabrani Konzorcij od 21.11.2008. godine. Za isti propust odgovorna je imenovana Komisija, koja je grešku trebala ispraviti uvidom u pristigle ponude u periodu provođenja postupka, a ni u kom slučaju naknadno nakon što je navedena ponuda određena kao najuspješnija. Takođe, utvrdili smo da Društvo nije postupilo transparentno, te u Obavještenju o dodjeli ugovora od 30.12.2008. godine, koja je dostavljena drugim ponuđačima nije objavilo iznos na koji se zaključuje ugovor, nego samo procijenjenu vrijednost od 1.700.000 KM. A u Službenom glasniku BiH broj: 26/09 objavljeno je da je cijena najuspješnije ponude ostala ista bez korekcija, u iznosu 1.065.368 KM bez PDV-a. Isto obavještenje nije objavljeno u propisanom roku shodno članu 40. stav 1. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Pored navedenog, uvidom u I,II,III privremenu situaciju i konačnu sa prilogom predmjer građevinsko – obrtničkih radova utvrdili smo da je prilikom izvođenja radova izabrani izvođač radova odstupio od uslova iz tenderske dokumentacije, odnosno Ugovora u slijedećem: Poglavlje III Gornji stroj tačke 1.3.5, „nabavka, prijevoz i postavljanje kamenih rubnjaka od tamnosivog kvalitetnog granita“ nije uopće realizovano; u tački 1.3.8 ugrađeni značajno drugačiji materijal, ugovoreno „postavljanje kameno granitnih tamno sivih kocki“ a ugrađene su „betonske“ znatno niže vrijednosti i kvalitete, što je potvrdio Nadzorni organ, dok su jedinične cijene ostale iste, odnosno prema skupljem materijalu. Izvođač radova je odstupio i u količini, jer je za navedenu tačku u okončanoj situaciji iskazao da je realizovana količina 1.969,02 m² po cijeni 80KM u iznosu 157.521,60 KM, i ista se bitno razlikuje od prethodnih pojedinačnih situacija II i III prema kojim je ukupno realizovana količina 2.441,18 m² iznosila 195.534 KM. Dok je količina prema Ugovoru 1.648 m² iznosila 131.840 KM. Pored ne tačnog iskazivanja realizovanih količina koje u konačnici utiču na

fakturisanu cijeni, samo po navedenoj tački izvođač radova je odstupio i fakturisao veću cijenu za 63.694 KM i ista je trebala biti značajno niža, odnosno prema cijeni korištenog materijala. Nisu realizovane ni tačke 1.3.9 i 1.3.10 „postavljanje kamenih rubnjaka od tamnosivog kvalitetnog granita“ i „kamenih granitnih svijetlo sivih kocaka“ a niti tačke 1.3.12; 1.4.3; 1.4.7; U dijelu IX. Stolarski i tesarski radovi umjesto projektom predviđenih koje su pokretne ugrađene su fiksne klupe.

Prema okončanoj situaciji ukupno je realizovano za A) građevinsko –obrtničke i radove u iznosu 840.894 KM, a Ugovorom predviđeno 1.065.369 KM. Preostala razlika od 197.036 KM odnosi se kako je navedeno na nepredviđene radove koji se izvode u fondu reduciranih ugovorenih radova, kao i C) nepredviđeni radovi ispred i oko stanične zgrade u iznosu 27.438 KM. Takođe, „Kristal“ d.o.o Čapljina nije ispoštovao ni član 05. Ugovora, radove nije izveo u predviđenom roku 150 kalendarskih dana, nego u periodu od 01.12.2009. - 20.09.2010. godine, (9 mjeseci i 20 dana). Ni Društvo nije postupilo u skladu sa Ugovorom, te za svaki dan zakašnjenja nije obračunalo penale od 0,10% od ukupne vrijednosti radova. Nadzorni organ koji je bio zadužen za praćenje i realizacije na terenu ispred Društva potvrdio je korigovanje korištenog materijala, ali isti nije korigovao i jedinične cijene, a što je bio obavezan učiniti. Za navedeno odstupanje isti je dostavio Zapisnik sa sastanka od 11.09.2009. godine održanog u Čapljini između Nadzornog organa (u ime Društva), Izvođača radova i Općine Čapljina i Zapisnik sa sastanka od 22.10.2009. godine održanog u Zagrebu sa Projektantom Studio Radonić d.o.o. koji su dogovorili Izmjene projektnog rješenja, odnosno korištenog materijala, ali ne i cijena. Kako isti zapisnici nisu ovjereni od strane Uprave, a niti od ostalih učesnika, nemamo saznanje da je o istom bila upoznata Uprava. Isti zaposlenik je bio predsjednik Komisije u provedenom postupku izbora ponuđača u kojem su utvrđene nepravilnosti.

Po završetku radova u oktobru 2010. godine, Društvo je u novembru 2010. godine izvršilo sva plaćanja prema Ugovoru, a čak i pretplatilo u iznosu 311.756 KM, za šta je „Kristal“ d.o.o Čapljina ispostavio avansne račune. Isti su se odnosili na dodatne – nepredviđene radove na sanaciji trotora i perona u Željezničkoj stanici u Čapljini, za koje prije izvođenja radova nije bio proveden postupak nabavke i zaključen Ugovor. Odluka o dodjeli Ugovora donesena je 14.01.2011. godine, a Ugovor zaključen 10.02. 2011. godine. Prema istom vrijednost ugovorenih radova je do 50% prvobitnog ugovora u iznosu 622.557 KM sa PDV-om. Iako je ugovoreno plaćanje 60 dana od dana završetka radova, Društvo je izvršilo avansne uplate u ukupnom iznosu 391.756 KM, (od čega u 2011. godini uplaćen avans u iznosu 80.000 KM).

Obzirom na sve izneseno, očito je da je ponuda „Kristal“ d.o.o Čapljina „bila neprimjereno niska“ u odnosu na druge ponuđače, što dokazuje i naknadno korigovanje ponude pri zaključenju ugovora, značajno odstupanje u korištenom materijalu od predviđenog tenderskom dokumentacijom i ugovorom, kao i nizu nelogičnosti i ne tačnosti u ispostavljenim situacijama, odnosno prikrivanju stvarne realizacije, a posebno ne iskazivanjem stvarne jedinične cijene prema korištenom materijalu, što u konačnici nije umanjio ukupnu realizaciju nad izvedenim radovima. Ne možemo potvrditi da su dodatni radovi izvedeni u iznosu do 50% vrijednosti Ugovora shodno Zakonu o javnim nabavkama BiH, kad su isti izvedeni u iznosu 729.493 KM bez PDV-a, ili 68,47%, što dokazuje i okončana situacija za iznos 197.036 KM, a koji nisu uključeni u Ugovoru o dodatnim -nepredviđenim radovima.

Od izabrane najuspješnije ponude u iznosu 1.129.832 (sa PDV-om) ukupno je realizovano uključujući i dodatne radove u iznosu 1.869.058 KM.

Vežano za priznavanja ulaganja koje je izvršeno u 2009. godini u iznosu 5.212.286 KM, po osnovu otkupa „Tehničke dokumentacije za projekat izgradnje telekomunikacione mreže na postojećoj željezničkoj infrastrukturi u BiH u dijelu koji se odnosi na željezničku infrastrukturu u FBiH“ od kompanije „Team System Infocom Services“ GmbH Villach sa kojom je Društvo zaključilo ugovor 2005. godine, provedenom revizijom za 2009. godinu konstatovali smo da nema osnova za priznavanje predmetnog ulaganja.

Tokom 2010. godine, izvršena je analiza u cjelokupan projekta od strane stručnih lica iz Sektora IKT-a Društva u saradnji sa relevantnim kompanijama za optičko-transmisionne sisteme koje su navedeni sistem implementirale u Željeznicama EU, na osnovu čega je isti Sektor dao slijedeći stav: da je projekat nepotpun, nedovoljno tehnički i građevinski definisan, zastario sa neodrživom finansijskom isplativošću, urađen na vrlo neprofesionalan način i isti je neupotrebljiv za Društvo. U skladu sa prethodnim stavom isti projekat Uprava Društva ne namjerava ni implementirati.

Obzirom na navedeno, a posebno na činjenicu da je predmetno ulaganje neupotrebljivo i ne postoji vjerovatnoća buduće ekonomske koristi od istog, priznato ulaganje ne ispunjava kriterije za

priznavanje shodno tački 7. MRS -16 Nekretnine, postrojenja i oprema. Na datum bilansa, Društvo nije izvršilo umanjenje predmetnog ulaganja u skladu sa MRS 36 - Umanjenje stalnih sredstava.

Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu iskazani su u iznosu od 64.190.192 KM. U okviru istih, najveći dio odnosi se na avanse date iz kredita španskoj kompaniji „Patentes Talgo” Madrid, u iznosu 49.432.327 KM, po osnovu projekta ”Talگو” i avansi dati iz kredita kompaniji JV Swietelski Alpine Austrija u iznosu 14.751.145 KM po projektu Željeznice II.

Dugoročna finansijska ulaganja iskazana su u iznosu od 134.817 KM.

Društvo je osnivač i ima 100 % udjele u pravnim licima ”Olimpik turs” d.o.o. Sarajevo u iznosu od 2.000 KM i ”Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika” d.o.o. Sarajevo, u iznosu od 40.031 KM.

Za razliku od Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika, „Olimpik turs“ iz godine u godinu posluje s gubitkom. Početkom 2010. godine Nadzorni odbor donio je zaključak da Uprava zauzme stav o situaciji u Olimpik turs-u, obzirom da se iz godine u godinu pokrivaju gubici iste firme. Početkom 2011. godine, Uprava Društva je donijela Odluku o imenovanju novog Nadzornog odbora ovog Društva i rješavanju navedenog problema. Uprava Društva i Nadzorni odbor primili su informaciju o poslovanju ovog povezanog društva za 2009. godinu, prema kojem je ostvaren gubitak u iznosu 561.862 KM, a za 2010. godinu u iznosu 338.549 KM. Odluke o pokriću gubitka donesene su početkom 2011. godine, prema kojim je gubitak za 2009. godinu uvećan za 2.000 KM, za iznos nepokrivenog gubitka u visini osnovnog kapitala.

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu 2.654.110 KM. U okviru istih, unaprijed naplaćene troškove (preko 12 mjeseci) iznose 1.794.347 KM i razgraničene kamate budućeg perioda dobavljača ”Končar” Zagreb, iznose 859.763 KM.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Amortizacija se obračunava u skladu sa Nomenklaturom stalnih sredstava sa amortizacionim stopama i vijekom trajanja, o čemu je Nadzorni odbor donio Odluku, od kojih se navode značajnija:

<u>Grupa sredstava</u>	<u>Vijek trajanja (god.)</u>	<u>Stopa amortizacije (%)</u>
- stalna nematerijalna sredstva	5	20,00
- objekti za el.vuču i signalna postrojenja	od 16,67 do 25,00	od 4,00 do 6,00
- dalekovodi	33,33	3,00
- lokomotive	20,00	5,00
- putnički vagoni	20,00	5,00
- teretni vagoni	30,00	3,33
- električni i motorni vozovi	od 15,02 do 12,05	od 6,66 do 8,30
- ostala oprema	od 5 do 10	10,00 – 20,00

Komisija za preispitivanje važećih amortizacionih stopa je u julu 2010. godine, predložila smanjenje amortizacionih stopa za pojedina sredstva. Iste je u decembru 2010. godine usvojila Uprava Društva i Nadzorni odbor, o čemu su donesene posebne odluke.

Efekat promjene računovodstvene procjene nastao smanjenjem amortizacionih stopa je iznosio 9.973.795 KM, te je značajno i uticao na smanjenje gubitka u odnosu na prethodnu godinu.

Provedenom revizijom utvrdili smo da Društvo u finansijskim izvještajima:

- nije objavilo prirodu i efekat promjene računovodstvene procjene koja utiče na tekući period ili se očekuje na naredni period, shodno tački 39. MRS 8- Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, i tački 76. MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema.
- nije objavilo postojanje ograničenja vlasništva na nekretninama, postrojenjima i opremom koja su založena kao garancija za preuzete tuđe obaveze, a prema raspoloživim podacima u vrijednosti 1.300.000 KM za dvije lokomotive date u hipoteku po kreditu UniCredit Banke d.d. Mostar odobrenom TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo, po kojem je Društvo jemac.

Preporuke:

Radi realnog iskazivanja stalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati u skladu MRS-16, MRS - 36 i MRS – 38 i usvojenim Pravilnikom o računovodstvenim politikama.

Prestati sa kapitalizacijom troškova kamata u periodu odgođenog plaćanja u skladu sa MRS 23-Troškovi pozajmica, te kapitaliziranu kamatu sa investicija prenijeti na rashode.

Izvršiti prenos 138 vagona procijenjene vrijednosti iz vanbilansne evidencije u bilansnu u skladu sa MSFI 5 – Stalna sredstva namijenjena prodaji, te iste oprihodovati prema MRS 18- Prihodi.

Izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju realizacije Ugovora za izgradnju trga ispred stanične zgrade Željezničke stanice u Čapljini i po istom poduzeti adekvatne mjere.

4.6 Potraživanja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2010.	31.12.2009.
POTRAŽIVANJA	35.322.168	34.611.063
Potraživanja od prodaje	30.002.146	24.332.154
Druga kratkoročna potraživanja	5.212.349	9.065.875
Aktivna vremenska razgraničenja	107.673	1.213.034

Ukupna potraživanja iznosila su 35.322.168 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 2,05 %.

Potraživanja od prodaje u iznosu od 30.002.146 KM najznačajnija su potraživanja i nastala su po osnovu izvršenih transportnih usluga, zakupa nekretnina i opreme, a odnose se na kupce u zemlji i inostranstvu.

Potraživanja su iskazana u slijedećim iznosima:

	31.12.2010.	31.12.2009.
Potraživanja od prodaje	30.002.146	24.332.154
-Povezana pravna lica	176.475	-
-Kupci u zemlji	28.789.095	21.764.895
-Kupci u inostranstvu	11.369.961	12.363.703
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(10.333.385)	(9.796.444)

Potraživanja od prodaje odnose na povezana pravna lica, kupce u zemlji i kupce u inostranstvu. Ista su iskazana u iznosu 40.335.531 KM, od čega 30.002.146 KM se odnosi na potraživanja do 1 godine i ista su iskazuju kao redovna. Preostala potraživanja od 10.333.385 KM su sumnjiva i sporna potraživanja koja su putem ispravke vrijednosti potraživanja teretila rezultate poslovanja. U iste je uključen i iznos 2.252.847 KM, prenesen na datum bilansa i ispravljen na teret rashoda, za što je donesena Odluka Nadzornog odbora.

	do 30 dana	od 31 do 75 d.	od 76 do 180.	od 180 do 360 d.	preko 360 dana	Ukupno
Povezana pravna lica	20.186	-	-	-	156.289	176.475
Kupci u zemlji	7.650.752	6.736.415	4.741.002	2.516.348	7.148.143	28.792.660
Kupci u inostranstvu	2.254.529	1.414.343	1.255.979	1.374.351	5.090.364	11.389.566
Ukupno	9.925.467	8.150.758	5.996.981	3.890.699	12.394.796	40.358.701

Revizijom smo utvrdili da softversko rješenje za praćenje ročne strukture potraživanja nije adekvatno i ne pruža pouzdane informacije o starosti potraživanja, tako da se ne može potvrditi da je prema raspoloživim podacima Uprava blagovremeno poduzela aktivnosti na zaštiti ove imovine. Razlika u ročnoj strukturi u iznosu 23.170 KM u odnosu na iznos u finansijskim izvještajima nije obrazložena.

Tokom 2010. godine povećana su sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji za iznos 1.602.105 KM, a smanjena za iznos 1.669.793 KM. Povećanje se odnosi na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, dok smanjenje na ovoj poziciji odnosi se na naplaćena potraživanja.

Od ukupno iskazanih potraživanja od prodaje (uključujući i sumnjiva i sporna potraživanja), potraživanja u iznosu 12.394.796 KM su starija od 1 godine, od čega se iznos 5.090.364 KM odnosi na kupce u inostranstvu, a 7.148.143 KM se odnosi na kupce u zemlji. Najznačajnija su od JP "Željeznice Srbije" u iznosu 4.852.212 KM, a odnosi se na period 2005.-2007. godina i januar-mart 2008. godine. Ista su nastala po osnovu kontokorentnog obračuna, a prema Zapisniku o usaglašavanju međusobnih dugovanja i potraživanja sačinjenom na sastanku predstavnika Društva i JP "Željeznice Srbije" 03. i 04.09.2008. godine. Prema Zapisniku, uslov za početak plaćanja duga je potpisivanje Sporazuma o regulisanju duga, koji do vremena okončanja revizije nije potpisan. Prema internoj informaciji iz 2011. godine sačinjenoj od strane predstavnika Društva, dat je prijedlog JP "Željeznice Srbije" o mogućoj cesiji. Potraživanja u iznosu 4.852.212 KM nisu prenesena na sumnjiva i sporna potraživanja, nije izvršena ispravka na teret rashoda, a

niti su utužena. **Imajući u vidu činjenicu da su ova potraživanja evidentirana kao kratkoročna za koja Uprava Društva nije izvršila procjenu naplativosti, kao i da ista datiraju iz perioda 2005.-2008. godina, ne može se potvrditi da su ista realna i da će se naplatiti.**

Nije postupljeno u potpunosti u skladu sa Uputstvom o procedurama naplate potraživanja, jer na datum bilansa nisu utuženi svi kupci za potraživanja koja nisu izmirili u roku od 1 godine. Od ukupnog iznosa 2.252.847 KM potraživanja, koja su prema Izvještaju Komisije za popis ispravljena na teret rashoda perioda, nisu utuženi kupci za potraživanja u iznosu najmanje od 1.290.645 KM. Od neutuženih potraživanja navodimo od „Global Ispat Koksna industrija“ d.o.o Lukavac (560.770 KM), „Dubrošped“ Dubrovnik (282.992 KM), Turkish State Railways (168.297 KM) i „Panšped“ Novi Sad (117.438 KM).

Značajno je napomenuti da je Društvo 12.07.2010. godine priznalo prihod i izvršilo fakturisanje „Global Ispat Koksna industrija“ d.o.o Lukavac u ukupnom iznosu 2.054.794 KM po osnovu odstupanja izvršenog prevoza uglja za koksovanje na relaciji Ploče-Lukavac u odnosu na ugovoreni prijevoz po ugovoru više od 10% za period od 01.05.2009. do 28.02.2010. godina. Naime, članom 6. Ugovora o komercijalnim uslovima prijevoza stvari željeznicom zaključenog u maju 2009. godine definisano je da u slučaju podbačaja plana prijevoza više od 10% od utvrđenih količina, Društvo bi primjenjivalo cijene prijevoza iz 2008. godine (21,30 KM/t) a ne 18,60 KM/t kako je ugovoreno. Primjena cijena prijevoza bi nastala od momenta odstupanja od utvrđenih količina pa do 31.05.2010. godine. Takođe je navedeno da ovaj stav se neće primjenjivati u slučaju da je Društvo uzrokovalo podbačaj realizacije više od 10%.

„Global Ispat Koksna industrija“ d.o.o Lukavac su 14.07.2010. godine, navedene fakture vratile Društvu uz obrazloženje da je podbačaj u realizaciji plana za više od 10% rezultat događaja više sile o čemu su blagovremeno obavještavali Društvo, a glavni razlog su bili štrajkovi u Društvu i oštećenja pruge uslijed klizišta na Bradini, koji su imali ogromne posljedice na dinamiku proizvodnje „Global Ispat Koksna industrija“ d.o.o Lukavac, što je dovelo i do ugrožavanja same proizvodnje istog.

Sporazum o regulisanju međusobnih dugovanja i potraživanja između Društva i „Global Ispat Koksna industrija“ d.o.o Lukavac do 31.12.2010. godine, zaključen 21.02.2011. godine, prema kojem je Društvo iz knjigovodstvenih evidencija isknjižilo navedena potraživanja i priznalo u 2011. godini rashode u iznosu 2.054.794 KM po osnovu više knjiženih prihoda iz ranijih godina. Nadzorni odbor je 24.02.2011. godine dao saglasnost na potpisani Sporazum.

Naglašavamo i nepoštivanje Uputstva o procedurama naplate potraživanja u dijelu ispravke potraživanja, jer smo utvrdili da je potraživanje od „AM BH ABEL Company“ d.o.o Žepče u iznosu od 93.951 KM ispravljeno tek po godišnjem obračunu za 2010. godinu, iako je isto utuženo 2009. godine, kada je i trebalo biti ispravljeno. Zbog čega su rashodi 2010. godine precijenjeni u navedenom iznosu, a trebali su biti evidentirani u prethodnom periodu. Iako su utužena potraživanja od „Hasović Komerc“ d.o.o Sarajevo u iznosu 20.606 KM, nisu ispravljena na teret rashoda 2010. godine. Takođe, iznos potraživanja u ukupnom iznosu 20.894 KM stariji od 1 godine nije ni utužen niti ispravljen na teret rashoda tekućeg perioda.

Na poziciji redovnih potraživanja od zakupa poslovnih prostora i zemljišta u zemlji na datum bilansa iskazan je iznos 419.994 KM, po osnovu 235 zaključenih ugovora o zakupu. Potraživanja su u najvećem dijelu nastala po osnovu ugovora zaključenih u ranijem periodu.

Provedenom revizijom utvrdili smo određene propuste i nepravilnosti od kojih navodimo:

Da se jedan dio zaključenih ugovora nakon isteka vremena zakupa ne produžava, a zakupci i dalje koriste poslovne prostore odnosno zemljište, za što Društvo ne ispostavlja fakture niti pritječu ekonomske koristi od ove imovine. Kao na primjer ugovor sa „Centrom za proizvodnju i usluge“ d.o.o Sarajevo, čije ukupno dugovanje sa izvještajnim periodom iznosi 866.594 KM. Na postojeći ugovor od 15.03.2001. godine, zaključen je Aneks 06.12.2002. godine, kojim se produžava zakup na 10 godina do 31.12.2010. godine, što je u suprotnosti sa članom 16. Pravilnika o dodjeli u zakup poslovnog prostora i zemljišta, kojim je predviđeno maksimalni period zakupa od 5 godina. Pored ranijih podnesenih tužbi, za dugovanja iz perioda (2008.-2009), „Centar za proizvodnju i usluge“ je tužen 04.03.2010. godine.

Na poziciji redovnih potraživanja od zakupa poslovnog prostora iskazan je iznos 13.689 KM, a odnosi se na potraživanje od Udruženja za razvoj sporta i rekreacije „SPORT-LIFE“ Sarajevo. Uprava je donijela Zaključak 22.03.2010. godine o davanju saglasnosti Poslovnom području Sarajevo da se zaključi Ugovor o zakupu magacinskog prostora površine cca 300 m². Članom III Zaključka utvrđeno je da uvođenje u posjed i primjena ugovora će se izvršiti nakon sanacije prostora o trošku Društva. **Ističemo da je**

navedeni Zaključak Uprave u suprotnosti sa odredbama internog Pravilnika. Nije prezentirana ni dokumentacija vezana za davanje saglasnosti za adaptaciju i sanaciju poslovnog prostora od strane nadležnih Komisija, kako je propisano Pravilnikom. Navedeni prostor dodijeljen je suprotno članu 3. Pravilnika, odnosno nije prezentirana dokumentacija da su nadležne službe prometno poslovnih područja i područja infrastrukture, dali mišljenje odnosno saglasnost nadležnoj Komisiji. Ugovor je zaključen 14.04.2010. godine na period od 1 godine s tim da će plaćanje zakupnine započeti nakon sanacije prostora o trošku Društva i uvođenja u posjed. Zapisnikom u uvođenju u posjed sačinjenim 14.06.2010. godine utvrđeno je da naknadnim mjerenjem ukupna površina prostora iznosi 378,91 m², a ne 300 m² kako je navedeno u ugovoru, te je potrebno sačiniti Aneks ugovora sa stvarnom površinom, koji nam nije prezentiran. Nakon više zahtjeva Udruženja za razvoj sporta i rekreacije „SPORT-LIFE“ za priznavanje troškova sanacije prostora, nadležni Sektori, dali su negativno mišljenje, odnosno nije prihvaćen troškovnik radova, budući da „nije poznato ko je od strane Društva, prihvatio i odobrio priloženu tehničku specifikaciju radova“. Nije prezentiran ni odgovor Centralne komisije za izdavanje poslovnog prostora i zemljišta po pitanju priznavanja troškova sanacije u iznosu 34.597 KM. Ističemo da iznos potraživanja u iznosu 13.689 KM nije utužen niti ispravljen na teret rashoda poslovanja.

Potraživanje od zakupa poslovnog prostora od „Bobar banke“ i „Bobar osiguranja“ iskazano u iznosu 212.251 KM, po osnovu Ugovora o zakupu poslovnog prostora između Društva kao zakupodavca i „Bobar osiguranja“ i „Bobar banke“ od 08.09.2006. godine na period od 5 godina uz mjesečnu cijenu zakupa od 3.779 KM. Utvrđeno je da su tek u 2010. godini knjigovodstveno evidentirana potraživanja i prihod po osnovu zakupa prostora za period od 2007. do 2010. godina. Početak i rok važenja ugovora određuje završetak radova na rekonstrukciji, adaptaciji i opremanju prostora, koje bi koristilo Društvo i zakupci, a najkasnije počev od 01.01.2007. do 31.12.2011. godine. Članom 6. ugovora utvrđeno je da će zakupci za svoje potrebe i o svom trošku, a uz saglasnost Društva, izvršiti i sve potrebne i dodatne radove na uređenju i opremanju poslovnih prostora. Okvirni radovi bi bili obuhvaćeni Idejnim projektom urađenim i revidiranim od strane Društva. Idejni projekt nije prezentiran kao ni dokumentacija iz koje bi se potvrdilo da je sanacija i adaptacija navedenog prostora odobrena od strane Društva. Nije prezentirana ni dokumentacija o primopredaji prostora sa detaljnim opisom i vrstom potrebnih građevinsko zanatskih radova, koji je trebala uraditi zajednička Komisija. Ista je za prostore koje će koristiti Društvo trebala obaviti prikupljanje ponuda i odabir najpovoljnijeg ponuđača, što nije urađeno. Ukupna konačna vrijednost izvedenih radova u prostorima Društva, koju utvrdi Komisija, bila bi podloga za izradu Anexa, **koji nije prezentiran. Anexam bi se utvrdio iznos, kao i vremenski period trajanja zakupa, a kao protuvrijednost za uložena finansijska sredstva u opremanje prostora Društva od strane Zakupaca.** Prema Zapisniku o izvršenom tehničkom pregledu i prijemu izvedenih radova u zgradi Željezničke stanice Sarajevo-teretna od 08.06.2007. godine, koji je sačinila Komisija, vrijednost izvedenih radova iznosi 244.673 KM, od čega se na Društvo odnosi 94.697 KM, a na vrijednost za potrebe zakupaca 149.976 KM. Nije data saglasnosti Nadzornog odbora na iznos refundacije uloženi novčanih sredstava u adaptaciju prostora.

Prema ovom Uprava je postupila suprotno odredbama internog Pravilnika, kod dodjeljivanja prostora u zakup bez poštivanja utvrđene procedure, kao i odobravanja adaptacije i sanacije poslovnih prostora, koji prema Pravilniku padaju na teret budućeg zakupca, a ne na teret Društva. Isto ukazuje na nedovoljne kontrolne postupke i propušten nadzor od strane rukovodnih organa nad ovom imovinom, od koje bi trebale pritićati značajne ekonomske koristi. Uprava nije implementirala i nadzirala usvojena pravila, zbog čega je došlo i do uočenih propusta.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu 5.212.349 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 42,5 %, a ista čine slijedeća potraživanja:

	31.12.2010.	31.12.2009.
Druga kratkoročna potraživanja	5.212.349	9.065.875
Ostala potraživanja	1.484.225	3.862.207
Potraživanja za PDV – ulazni porez	3.728.124	5.203.668

Ostala potraživanja u iznosu od 1.484.225 KM, a najznačajnija su od kantonalnih Zavoda za zdravstveno osiguranje u iznosu 4.760.251 KM po osnovu neto naknada bolovanja preko 42 dana, od čega je ispravljen na teret rashoda poslovanja ukupno 3.945.060 KM.

Revizijom smo utvrdili da su na poziciji avansa za naručene usluge iskazani dati avansi „Olimpik turs“ (68.000 KM), „Konjictrans“ d.d. Konjic (61.494 KM), „B.I.G.A.“ Agencija za zaštitu ljudi i imovine (15.000 KM) i „Konjuh“ Živinice (10.318 KM), za što nije data relevantna dokumentacija, ne može potvrditi iznos

potraživanja iste. Iznosi avansa predstavljaju pretplate dobavljačima krajem 2010. godine. Do momenta okončanja revizije, nisu prezentirani dokazi o poduzetim radnjama po datim avansima.

Preporuke:

U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine.

Uprava treba preispitati usklađenost ugovora o zakupu poslovnog prostora sa Pravilnikom o dodjeli u zakup poslovnog prostora i zemljišta i uspostaviti kontrolu nad primjenom istog.

Potrebno je da se izvrši uvid u date avanse i poduzmu adekvatne mjere u cilju realnog iskazivanja istih u poslovnim knjigama.

4.7 Novac i novčani ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine, na datum bilansa iznosila su:

	31.12.2010.	31.12.2009.
Novac i novčani ekvivalenti	20.345.039	598.559
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	18.948.856	515.982
Namjenski računi	49.508	35.425
Blagajna (u domaćoj valuti)	43.514	40.490
Devizni računi	1.302.666	3.153
Devizna blagajna	495	3.509

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima i u blagajnama.

Transakcijski računi u domaćoj valuti otvoreni su kod UniCredit Bank d.d Mostar, Union Banke d.d. Sarajevo, Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar, NLB Tuzlanska Banka d.d Tuzla, Postbank BH d.d Sarajevo, Bobar Banka a.d Banja Luka, BBI Banka d.d Sarajevo, Sparkasse Bank d.d Sarajevo, Nova Banka, Intesa Sanpaolo Banka d.d Sarajevo i Vakufska Banka d.d Sarajevo. Najveći ostvareni promet Društvo ima preko UniCredit Bank d.d Mostar.

Blagajna i devizna blagajna odnose se na glavnu blagajnu, otvorenu u sjedištu i stanične. Ukupno ostvareni promet blagajne u domaćoj valuti u iznosu 3.865.978 KM i devizne u iznosu 376.279 KM.

Izdvojena sredstva u iznosu 1.178.252 KM odnosi se na namjenski oročeni depozit u svrhu osiguranja povrata dugoročnog finansijskog kredita; Izdvojeni račun za investicije u iznosu 16.500.000 KM; namjenske račune za otkup stana 20.885 KM i računi za biznis kartice članova Uprave u iznosu 28.622 KM.

U 2010. godini sa računa otvorenog kod UniCredit Banke d.d Sarajevo izvršene su prinudne naplate od strane dobavljača Elektroprivreda HZ-HB d.d. Mostar 1.520.056 KM po presudi nadležnog Suda zbog neplaćenih računa. Kao i naplata po Mjenici AF2499985 u kojoj je Društvo mjenični dužnik, iskorištena od strane UniCredit Banke 30.06.2010. godine na iznos 2.115.793 KM, a zbog neizmirenih dospjelih obaveza po kreditu odobrenom TŽV „Gredelj“ d.o.o Sarajevo, kojem je Društvo jemac.

Revizijom smo utvrdili da je:

- u skladu sa Odlukom Vlade FBiH broj V-180/10 od 17.03.2010. godine, Društvo su odobrena

namjenska sredstva u iznosu 2.500.000 KM za potrebe plaćanja PDV-a za realizaciju međunarodnih kredita Vlade Portugal i Kraljevine Španije, sa obavezom vraćanja sredstava zaključno sa 30.11.2010. godine. Odobrena sredstva iz Budžeta FBiH, preko resornog ministarstva doznačena su u aprilu 2010. godine na redovan račun Društva otvoren kod UniCredit Banke. Iako se radi o namjenskim sredstvima za povrat PDV-a na revolving osnovi Društvo nije izvršilo prenos sredstava na poseban namjenski račun, a niti su sredstva vraćena u predviđenom roku. Zbog čega je resorno ministarstvo uputilo 28.02.2011. godine, Obavještenje Društvo u kojem se traži povrat sredstava i da isto mogu smatrati opomenom pred tužbu. Iz navedenih razloga Društvo nisu odobrena, a niti doznačena sredstva za 2011. godinu.

Prema obrazloženju odgovornih, razlog nepostupanja po Odluci Vlade FBiH, što je upravo na ova sredstva UniCredit Banka izvršila prinudnu naplatu u iznosu 2.115.793 KM. Što ne možemo potvrditi, jer su se sredstva nalazila na redovnom računu, kao iz razloga što su doznačena u aprilu, a do momenta izvršenja prinudne naplate (više od 1 mjeseca) trebala su se već iskoristiti, obzirom da Društvo ima

konstantan problem pri uvozu, roba stoji na carini za šta se plaćaju i troškovi ležarine, a sve zbog ne plaćanja uvoznih dadžbina, od čega u najvećem dijelu za PDV-e.

Revizijom smo utvrdili, na osnovu raspoložive dokumentacije da je:

- bivša Uprava Društva postupila suprotno članu 41. stav a) u dijelu nedopuštenih, odnosno strogo zabranjenih aktivnosti pružanja garancija ili osiguranja za kredite i članu 56.6 važećeg Statuta. Naime, Društvo je jemac po ugovorima o dugoročnim kreditima zaključenim između UniCredit Banke i TŽV „Gredelj-a“ u ukupnom iznosu 17.505.722 KM, (Ugovor broj: 20007428 –DK-01 od 28.07.2008. godine na iznos 8.000.000 KM i Ugovor broj: 20007428-DK-2 od 05.12.2008. godine na iznos 9.505.722 KM). Kao i za instrumente osiguranja založila svoju pokretnu imovinu dvije lokomotive procijenjene vrijednosti 1.300.000 KM, 10 bjanko mjenica potpisanih od strane Predsjednika Uprave, Ugovor o prenosu potraživanja između Banke i korisnika kredita, kojim isti prenosi na Banku svoja potraživanja od Društva, a po osnovu Ugovora o nabavci roba između TŽV „Gredelj“ i Društva od 02.07.2008. godine u iznosu 14.042.222 KM, i Ugovor o prenosu potraživanja po Ugovoru o nabavci roba od 05.09.2008. godine u iznosu 9.505.722 KM, na koje je Predsjednik Uprave dao Izjavu da iste potvrđuje.

Nemamo saznanje da su nadležni organi: Nadzorni odbor, Skupština Društva, Vlada FBiH bili upoznati o prethodno navedenom, obzirom da nam nije dostavljena saglasnost istih.

U revidiranoj godini, između iste Banke, TŽV „Gredelj-a“ i Društva zaključen je 01.10.2010. godine, Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa te načinu i dinamici izmirenja obaveza. Prema istom ugovoru nova Uprava Društva je potvrdila da su Željeznice jemac u iznosu 15.000.000 KM (nakon izmirenja dijela), i preuzela dio obaveza po kreditu TŽV „Gredelj-a“ što je bio predmet ovog ugovora u iznosu 8.235.964 KM.

Prihvatanjem ovakvog ugovora nova Uprava je obavezala Društvo, umjesto glavnog dužnika pored glavnice i za vraćanje kamata po kreditu koje obračunava Banka. Nije nam prezentiran otplatni plan. Stoga, ne možemo utvrditi ukupni iznos kamate za koju se obavezalo Društvo da će platiti Banci. Prema ovom ugovoru za dospjele obaveze u iznosu 2.191.732 KM, od čega glavnica u iznosu 2.066.348 KM, kamata u iznosu 85.889 KM i zatezna kamata u iznosu 39.495 KM Društvo je izmirilo, od čega 1.500.000 KM iz Sindiciranog kredita. Preostale kamate do 01.12.2010. godine, iznose 52.920 KM. Za preostale iznos nedospjelih obaveza po ugovorima o kreditu Društvo se obavezalo da će izmiriti zaključno sa 01.03.2013. godine. Ugovorom je istaknuto „da će se iznos ovih obaveza utvrditi prema odredbama navedenih ugovora o kreditu, po kojim je Društvo jemac u iznosu od 15.000.000 KM uvećan za pripadajuću kamatu, te sve ostale naknade i troškove koje su definisane ugovorima o kreditu.“ Isti dokument nije nam prezentiran, kao ni saglasnost nadležnih organa.

Za iznos prinudne naplate koju je izvršila Banka, kao i druga plaćanja Banci Društvo je zatvorilo svoju obavezu po ugovorima o nabavci prema TŽV „Gredelj-u“. Dok za plaćene kamate za preuzeti kredit kojim se obavezalo Društvo utvrdili smo da se ne evidentiraju potraživanja od istog.

Nije nam prezentiran Ugovor o dugoročnom kreditu između Društva, UniCredit Banke i TŽV „Gredelj-a“ i Ugovor o zalogu po kojem je Banka odobrila TŽV „Gredelj-u“ iznos od 9.505.722 KM, a za koji nam je prezentiran Ugovor o prenosu potraživanja, zbog čega ne možemo utvrditi da li je i po ovom kreditu Društvo založilo svoju imovinu, kao instrument osiguranja.

Preporuke:

Dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o javnim preduzećima i Statut, posebno u dijelu strogo zabranjenih aktivnosti.

U skladu sa Odlukom Vlade FBiH, odobrena sredstva za PDV-e na revolving osnovi vratiti, a radi odobravanja istih u narednom periodu.

4.8 Obaveze

U finansijskim izvještajima iskazane su obaveze u iznosu 549.492.972 KM, od čega dugoročne obaveze iznose 305.642.529 KM, a kratkoročne 243.850.443 KM. Obaveze imaju trend rasta i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 115.547.913 KM, što je povećanje od 26,63 %.

Razlozi povećanja obaveza su dugotrajna prisutnost nelikvidnosti i nesolventnosti, zbog čega je početkom 2009. godine donesen Zakon o finansijskoj konsolidaciji, kojim su odobrena sredstva u iznosu od 179.896.802 KM. Prema istom Zakonu, konsolidacija se trebala provesti u periodu od 2008. do 2012. godine. Međutim, odobrena sredstva za protekli period nisu doznačena. Na povećanje obaveza uticala su nova kreditna zaduženja po međunarodnim kreditima, ali i neefikasnost u povlačenju kreditnih sredstava uzrokovanu kašnjenjem i usporenom implementacijom odobrenih projekata.

Struktura iskazanih obaveza na datum bilansa je slijedeća:

	31.12.2010.	31.12.2009.
OBAVEZE	549.492.972	433.945.059
Dugoročne finansijske obaveze	283.293.592	162.185.493
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	22.348.937	25.471.852
Kratkoročne finansijske obaveze	67.862.468	79.637.530
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	175.425.728	166.206.366
Pasivna vremenska razgraničenja	562.247	443.818

Dugoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu 283.293.592 KM i veće su za 74,67% u odnosu na prethodnu godinu. Najveći razlog povećanja su nova kreditna zaduženja po osnovu međunarodnih kredita uzetih za obnovu Željeznica - Projekat II kao i Sindiciranog kredita za konsolidaciju obaveza odobrenog od domaćih banaka. Obaveze po dugoročnim kreditima iznose 283.236.615 KM. Struktura istih je slijedeća:

DUGOROČNI KREDITI	Stanje kredita na dan 31.12.2010.	Stanje kredita na dan 31.12.2009.	Kamatna stopa	Taksa na nepovučena sredstva u KM	Period otplate
I KREDITI U OTPLATI	181.352.187	108.678.859			
EBRD 944	10.208.424	12.248.782	Promjenjiva	512.899	2005-2016
EIB 21127 Luksemburg	29.655.011	32.784.339	Promjenjiva		- 2006-2021
Vlada Portugal	62.570.913	62.570.913	3,12 %		- 2021-2033
Saudijski fond za razvoj	-	1.074.825	3%		2007-2021
Sindicirani kredit	78.917.839	-	euribor plus 5%	-	2011-2021
II KREDITI U POVLAČENJU	98.095.717	46.414.607			
Vlada Španije – Talgo	68.512.453	44.730.920	1,25%	254.265	2012-2020
EBRD 35418	16.527.768	787.222	Promjenjiva	1.972.929	2010-2021
EIB 23376	13.055.496	896.465	Euribor-prom.		- 2012-2026
III ROBNI KREDITI	3.788.711	6.465.047			
Končar Zagreb – lokomotive	2.457.787	6.465.047			2008-2013
Končar Zagreb – niskopodni voz	1.330.924	-			
UKUPNO (I+II+III)	283.236.615	161.558.513		2.740.093	

Kredit u otplati Saudijskog fonda za razvoj odobren preko Razvojne banke Federacije BiH u 2010. godini je u cijelosti izmiren u iznosu 1.460.493 KM. Plaćanje po ovom kreditu finansirano je većim dijelom iz sindiciranog kredita i to u iznosu 1.307.080 KM. Ostali krediti dospjeli za otplatu se ne izmiruju.

Sindicirani kredit u iznosu 78.917.839 KM odobren od UniCredit Banke d.d Mostar (75%) i Intesa Sanpaolo Banka d.d BiH (25%) po Ugovoru zaključenom 01.11.2010. godine, za konsolidaciju obaveza. Rok otplate kredita je 10. godina, uz grejs period od 12 mjeseci i kamatnu stopu 6-mjesečni EURIBOR +5% godišnje. Na osnovu Odluke Nadzornog odbora od 21.07.2010. godine, Vlada FBiH je dala saglasnost o kreditnom zaduženju Odlukom od 19.08.2010. godine. Osnov za davanje saglasnosti su obaveze izdvajanja sredstava za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture i sufinansiranje putničkog i kombinovanog prometa Društva od strane Vlade FBiH, kao i obavezi izdvajanja sredstava prema fondovima za tekuću godinu, a na osnovu člana 5. Zakona o finansijskoj konsolidaciji Društva. Odluku o izdavanju garancije FBiH po zastupniku Federalno ministarstvo finansija u 100% iznosu kredita, Vlada FBiH je donijela 26.08.2010. godine, a Parlament FBiH odobrio u septembru 2010. godine. Poseban Ugovor o garancij zaključen je 12.11.2010. godine, uz uslove garanta za izdavanje garancije: Program ušteda kao osnove za sigurnost otplate kredita, koji je Društvo sačinilo 15.11.2010. godine.

Prema Ugovoru o kreditu raspoloživost kredita je bila 30 dana od momenta odobravanja sredstava do 05.12.2010. godine. Plaćanje planirano iz kredita je za slijedeće obaveze: kratkoročnim kreditima u iznosu 26.589.660 KM; prema zaposlenim u iznosu 20.179.342 KM; prema dobavljačima za ugovorene i izvršene

investicione projekte u iznosu 5.420.000 KM; prema ostalim dobavljačima u iznosu 10.228.837 KM i sredstva za nove investicione projekte i u svrhu održavanja likvidnosti u iznosu 16.500.000 KM.

Društvo nije postupilo po tački 3.3 i 3.4 Posebnog ugovora o garanciji, po kojem je bilo obavezno u cilju utvrđivanja namjenskog trošenja sredstava po isteku roka trajanja raspoloživosti kredita angažovati nezavisnog revizora da sačini Izvještaj o realizaciji kredita. Društvo nije blagovremeno postupilo i zahtjevani Izvještaj nije dostavljen davaocu garancije u predviđenom roku.

Kredit u povlačenju odnose se na kredit Vlade Španije, za projekat „Talgo“ i krediti EBRD i EIB uzetih za projekte obnove Željeznica II. Finansiranje iz ovih kredita vrši se u omjeru EBRD 45% i EIB 55%. Nadzor nad implementacijom projekta vrši Ministarstvo prometa i komunikacija BiH, uz pomoć Jedinice za implementaciju projekata obnove željeznica u BiH (PIU) koja ima zadatak da koordinira, rukovodi i evaulira sve aspekte implementacije projekata. Garant za povrat i ovih kredita je Federacija BiH.

- **Kredit Kraljevine Španije** iz 2007. godine, u iznosu 67.627.058 EUR-a, u protivrijednosti 132.267.029 KM, odobren je za nabavku putničkih nagibnih vagona "Talgo ". Sredstva se povlače (koriste) tokom trajanja grejs perioda od 5,5 godina, odnosno do 2012. godine. Na dan 31.12.2010. godine, povučena su sredstva u iznosu 68.512.453 KM. Za korištenje je još ostalo sredstava u iznosu 63.754.576 KM, a preostalo vrijeme za korištenje kredita je 1 godina. U revidiranoj godini povećane su obaveze po osnovu obračunatih kamata u iznosu 670.566 KM i taksi na nepovučena sredstva u iznosu 42.450 KM evidentiranim na rashodima, dok se kamate tokom povlačenja sredstava kapitaliziraju.
- **Kredit EBRD (Evropske banke za obnovu i razvoj) 35418** iz 2005. godine, u iznosu 42.000.000 EUR-a, odnosno 82.144.860 KM, odobren je za remont pruge i signalizaciju. Sredstva po ovom kreditu bila su raspoloživa od 2006. godine, uz grejs period od 3 godine. Na dan bilansa povučena su sredstva u iznosu 18.109.451 KM, od čega 1.581.682 KM predstavlja tekući dio dugoročnih obaveza sa dospijecom u 2011. godini. Preostali iznos nepovučениh sredstava iznosi 64.035.409 KM. Rok povlačenja sredstava prolongiran je do 31.12.2011. godine. Realizacija ovog ugovora počela je od 23.11.2009. godine, nakon zaključenog ugovora sa izvođačem radova „JV Swietelski Alpine“ Austrija za remont pruge. Ugovorni rok za završetak radova je 22.11. 2011. godine. Ugovor sa izvođačem radova „Thales Rail Signalling Solutions GmbH“ za signalizaciju zaključen je 30.12.2009. godine. U 2010. godini obračunata je kamata na povučena sredstva u iznosu 226.008 KM za šta su povećane obaveze po ovom kreditu i ista je kapitalizirana na investicije.

Posljedica neefikasnog povlačenja sredstava po ovom kreditu je povećanje obaveza za 1.972.929 KM za obračunatu akumuliranu taksu na nepovučena sredstva od momenta odobravanja kredita od čega 1.611.636 KM u prethodnim godinama i u 2010. godini u iznosu 361.293 KM U ukupnom navedenom iznosu povećani su i rashodi tekućeg perioda zbog ispravke pogrešnog knjiženja taksi na investicije u prethodnim godinama. Ukupne obaveze za obračunatu taksu po prethodna dva kredita povećane su za 2.227.194 KM i teretili su rashode tekućeg perioda u ukupnom iznosu 2.015.379 KM. Skrećemo pažnju, da su ove obaveze, kao i rashodi mogli biti manji da su se efikasnije povlačila odobrena sredstva iz kredita.

Prema Izvještaju Jedinice za implementaciju, osnovni razlozi kašnjenja povlačenja sredstava nastali su zbog značajnog kašnjenja posebno u fazi projektovanja, izrade tenderske dokumentacije i provođenja međunarodnog postupka odabira izvođača radova. U fazi izvođenja radova naglašeno je kašnjenje izvođača da ispostavi avansne fakture iz razloga preispitivanja poreskog tretmana i registracije poreskog zastupnika, kao i sporost da vrši kontinuirano i sukcesivno predaju pojedinih dionica.

- **Kredit EIB (Evropske investicijske banke) 23376** iz 2005. godine, odobren je u iznosu od 51.600.000 EUR, u protivrijednosti 100.920.828 KM. Povučena sredstva po ovom kreditu na dan 31.12.2010. godine iznose 13.055.496 KM. Preostali iznos nepovučениh sredstava iznosi 87.865.332 KM. U revidiranoj godini obračunata je kamata na povučena sredstva u iznosu 171.514 KM. Grejs period je 5 godina, period otplate je 14 godina, počevši od 15.09.2012. godine. Izvođači radova i po ovom kreditu su „JV Swietelski Alpine Austrija“ i „Thales Rail Signalling Solutions“ GmbH.

Razlozi u kašnjenju povlačenja sredstava dati za prethodni kredit odnose se i na ovaj kredit.

Dugoročni robni krediti iskazani su u iznosu 3.788.711 KM. Od čega 2.457.786 KM odnosi se na obaveze po osnovu opravke i modernizacije 14 lokomotiva koju vrši firma „Končar“ Zagreb po ugovoru iz aprila 2007. godine. Vrijednost ugovora od 18.099.018 EUR, odnosno 35.398.602 KM. Ugovoreno je avansno i odgođeno plaćanje, od čega je 15% avansno, a 85% iz kredita „Zagrebačke banke“ Zagreb.

Korisnik kredita je „Končar“ Zagreb. Od ugovorenih 14 lokomotiva na popravku i modernizaciju je poslato 9 lokomotiva. Od čega je 6 u potpunosti popravljeno i aktivirano u prethodnim godinama. U 2010. godini uvezena je i aktivirana jedna lokomotiva. Tekući dio dugoročnih obaveza po ovom kreditu iznosi 9.713.183 KM, kratkoročne kamate u iznosu 1.503.549 KM i dugoročne razgraničene kamate u iznosu 366.877 KM

Obaveze po robnom kreditu iskazane u iznosu 1.330.924 KM odnose se na nabavku četvorodijelnog niskopodnog elektromotornog voza po ugovoru iz 2008. godine. Od ukupne ugovorene vrijednosti 5.363.700 EUR-a odnosno 10.490.485 KM, uplaćen je ugovoreni avans u iznosu od 786.786 KM u 2009. godini iz vlastitih sredstava, dok je u 2010. godini ispostavljena faktura u iznosu 4.458.456 KM. Od čega 1.330.924 KM se odnosi na dugoročne obaveze, 2.661.849 KM tekući dio dugoročnih obaveza, 310.455 KM kratkoročne kamate i 155.228 KM na dugoročnu razgraničenu kamatu. Nabavljeno sredstvo od strane dobavljača je isporučeno i od 24.12.2010. godine se nalazi na Carini.

Revizijom smo utvrdili da pored navedenog voza, na datum bilansa pod carinskim nadzorom se nalazila jedna Turska lokomotiva od jula 2010. godine, te 7 putničkih vagona „Talgo“ pristigli u novembru 2010. godine. Za ukupno uvezenu opremu od 11.253.123 KM, nisu plaćene uvozne dažbine PDV-e u iznosu 3.745.388 KM i carinski troškovi u iznosu 11.504 KM. Zbog toga što se carinjenje ne provodi u zakonom predviđenim rokovima za provođenje carinskih procedura, plaća se ležarina za uvezenu robu, koja za 2010. godinu iznosi 240.361 KM, čime su povećani troškovi poslovanja.

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja iskazana u iznosu 22.348.937 KM čine razgraničenja u iznosu 18.715.035 KM i rezervisanja za otpremnine, po osnovu procjene ovlaštenog aktuaara, u iznosu 3.633.902 KM. Najveći dio razgraničenja odnosi se na donacije za stalna sredstva, u iznosu 18.041.565 KM, dobivene u ranijim godinama. Krajem godine, a shodno zahtjevima iz MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, sa ove pozicije je u prihode prenesen iznos obračunate amortizacije od 1.487.968 KM. Pored istih, iskazana su i razgraničenja za unaprijed naplaćeni prihod od „Turkish State Railways“ u iznosu od 112.382 KM i ostala dugoročna razgraničenja za kamate po robnom kreditu „Končar“ Zagreb, u iznosu 522.105 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu 67.862.468 KM. U odnosu na prethodnu godinu ove obaveze su smanjene za 14,79 %. Razlog smanjenja je izmirenje kratkoročnih kredita kod 9 komercijalnih banaka u ukupnom iznosu 26.589.660 KM iz sindiciranog kredita. Istovremeno su kratkoročne obaveze povećane, zbog prenosa dugoročnih obaveza na kratkoročne u iznosu 48.372.371 KM. Obaveze za obračunate kamate u iznosu 14.737.977 KM. Obaveze za obračunate takse po kreditu Kraljevine Španije i EBRD 944 i EBRD 35418 iskazane u iznosu 2.124.432 KM. Iako prema podacima finansijske službe ukupne akumulirane obračunate takse iznose 2.740.093 KM. Dio ovih obaveza knjigovodstvo je knjižilo na drugim različitim pozicijama obaveza (obaveze Federalnom ministarstvu finansija). Obaveze za primljene depozite i kaucije prema resornom Ministarstvu u iznosu 2.500.000 KM, po osnovu revolving fonda za PDV-e, iste nisu izmirene ni u prvoj polovini 2011. godine.

Obaveze prema dobavljačima iskazane su u iznosu 49.462.544 KM, odnosu na prethodnu godinu manje su za 8,72%. Prema dokumentaciji realizacije sindiciranog kredita izmirene su obaveze prema dobavljačima u iznosu od 15.648.837 KM, a odobrene su u iznosu 15.781.401 KM. Obaveze prema dobavljačima za investicione projekte izmirene su u ukupnom iznosu 5.420.000 KM. Od čega prema Končar –Električna vozila d.d Zagreb u iznosu 3.200.000 KM, TŽV Gredelj d.o.o Sarajevo 1.500.000 KM, Kristal d.o.o Čapljina od planiranih 400.000 KM realizovano 480.465 KM (uvećan za iznos 80.465), SK Tradeing d.o.o Sarajevo u iznosu 69.535 KM (umanjen za iznos 80.465 KM) i ASA PSS d.o.o Sarajevo 170.000 KM.

Obaveze prema zaposlenima iskazane su u iznosu 6.356.234 KM i odnose se na obračunate, a neisplaćene neto plaće i naknade zaposlenima za novembar i decembar 2010. godine. Iste su isplaćene u januaru i februaru 2011. godine.

Obaveze za poreze i pripadajuće doprinose druga davanja iskazane su u iznosu od 110.316.034 KM. Najveće su obaveze za poreze i doprinose prema zaposlenima u iznosu 102.051.692 KM, čija se struktura daje u slijedećem pregledu:

- Obaveze za porez na plaće za period 2001-2008. godina	6.942.492 KM
- Obaveze za porez na dohodak za 2010. godinu	303.793 KM
- Obaveze za doprinose za period 2000-2009. godina	79.999.772 KM
- Obaveze za doprinose za 2010. godinu	14.712.553 KM
- Obaveze za porez na zaštitu od prir i dr. nesreća 2009-2010	93.081 KM
Ukupno	102.051.692 KM

Obaveze za porez na plaću i obaveze za doprinose iz ranijeg perioda 2001-2008. godina se ne izmiruju, izuzev za PIO prilikom odlaska zaposlenika u penziju, a radi uvezivanja radnog staža.

U 2010. godini, obaveze za porez na dohodak se uplaćuju. Obračunati porez za XI i XII/2010. godine u iznos 303.793 KM, uplaćen je u 2011. godini.

Obaveze za PIO, zdravstvo i nezaposlenost u 2010. godini, nisu uplaćivani redovno prema važećim Zakonom o doprinosima. Preostale obaveze za PIO u iznosu od 11.431.994 KM nisu uplaćene. Obaveze za zdravstvo iskazane su u iznosu 2.273.317 KM. Obaveze za nezaposlenost u iznosu 1.007.242 KM.

Ostale kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu 8.852.107 KM, od čega su najveće obaveze prema Federalnom ministarstvu finansija za obračunate kamate i takse po međunarodnim dugoročnim kreditima u iznosu 7.046.660 KM i čini samo dio obaveza nastalih po ovom osnovu. Obaveze se ne izmiruju, a niti su ukupne obaveze evidentirane na ovaj poziciji. Evidencija o ovim obavezama kao i u prethodnoj godini nastavljeno je da se knjigovodstveno klasifikuje na različite pozicije. Prema podacima finansijske službe o ukupnim dospjelim obavezama za kamate i takse na datum bilansa iznosile su 45.579.022 KM. Usaglašavanje se vrši pojedinačno po međunarodnim kreditima.

4.8.1 Potencijalne obaveze

Društvo ima potencijalne obaveze po globalnom bilansu iz osnova prijeratnog poslovanja utvrđene sporazumima sa stranim željezničkim upravama u iznosu od 12.720.075 KM. Radi se o naslijeđenom dugu koje je Društvo preuzelo od bivših Željeznica BiH po zaključenim sporazumima o poravnanju. Iste obaveze Društvo nije priznalo u finansijskim izvještajima obzirom da se radi o sadašnjoj obavezi proizašloj iz prošlih događaja (prijeratno poslovanje) a neispunjavaju kriterije za priznavanje zato što nije vjerovatno da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi. Iako se radi o potencijalnim obavezama, čiji je ishod zbog protoka vremena i neizvjestan, iste su uključene u Zakon o finansijskoj konsolidaciji JP ŽFBiH za period od 01.01.2008. do 31.12.2012. godine.

Revizijom smo utvrdili da Društvo nije postupilo shodno tački 30. i 86 MRS – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, nije procijenilo da li je odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi postao vjerovatan, a niti je iste objavilo uz finansijske izvještaje.

Preporuke:

Implementaciju projekata provoditi prema rokovima raspoloživosti sredstava kako ne bi dolazilo do povećanja obaveza i povećanju rashoda, zbog neefikasnosti u povlačenju sredstava.

Potencijalne obaveze procijeniti i objaviti shodno MRS 37- Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

4.9 Kapital

Na datum bilansa, iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2010.	31.12.2009.
KAPITAL	1.001.868.183	1.042.560.443
Upisani osnovni kapital	1.042.560.444	1.101.888.729
(Akumulirani – preneseni gubitak)	(40.692.261)	(59.328.286)

Upisani osnovni kapital u finansijskim izvještajima iskazan je u iznosu od 1.042.560.444 KM i manji je za iznos iskazanog gubitka u prethodnoj godini.

Društvo je osnovano i registrovano 2002. godine, u 100 % -om državnom vlasništvu. Početkom 2005. godine izvršena je djelimična privatizacija kojom je dio državnog kapitala privatiziran putem javne ponude dionica. Rješenjem Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH, od 12.10.2004. godine, odobren je Program privatizacije i Početni bilans, prema kojem je metodom javne ponude dionica utvrđena prodaja dijela državnog kapitala. Društvo u to vrijeme nije raspolagalo sa potpunom dokumentacijom o vlasništvu nad nekretninama, radi čega je istim rješenjem Agencija je naložila da se do okončanja privatizacije završi postupak dokazivanja vlasništva. Međutim, prije okončanja postupka dokazivanja vlasništva, Agencija za privatizaciju u Federaciji BiH je drugim rješenjem, od 14.03.2005. godine, odobrila upis izvršene privatizacije u sudski registar 49 % državnog kapitala Operatora, dok je Infrastruktura ostala u državnom

vlasništvu. Prema Rješenju Agencije, Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu iz 2006. godine, osnovni kapital u iznosu od 1.461.830.332 KM registrovan je slijedećom struktorom:

1. 94,169150 % ili 1.376.593.192 KM predstavlja državni kapital, a
2. 5,830850 % ili 85.237.140 KM privatni kapital.

Na datum bilansa 2007. godine, Društvo je prema Odluci Skupštine Društva od 15.05.2007. godine, a na prijedlog Nadzornog odbora i uz prethodnu pribavljenu saglasnost Federalnog ministarstva finansija od 22.03.2007. godine, evidentiralo promjenu vlasničke strukture u korist privatnog kapitala. Osnov za donošenje ove Odluke je Izvještaj Komisije za utvrđivanje kapitala Društva od 13.03.2007. godine. **Iako je sama Komisija u svom Izvještaju navela da proces nije okončan, u istom je donijela Zaključak: „da se izvrši preknjižavanje dijela vrijednosti osnovnih sredstava koja su se vodila kao sredstva Infrastrukture u korist Operatora, uspostaviti odnos vrijednosti kapitala, tako da u ukupnom kapitalu Društva, privatizirani kapital participira sa 8,18%.“**

Provedenom revizijom ne možemo potvrditi osnovanost promjene strukture kapitala, posebno na činjenicu da u prezentiranom Izvještaju nije priložen i materijalni dokaz, odnosno kako se došlo do procenta od 8,18%. A niti je naknadno mijenjan utvrđeni procent, iako je Nadzorni odbor donio 26.02.2009. godine, Odluku o prijenosu vrijednosti zemljišta od 20.628.093 KM iz evidencije Operatora u evidenciju Infratsrukture, a zbog pogrešnog evidentiranja istih u ranijim godinama., Takođe, nije ni doneseno novo Rješenje Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH, obzirom da prethodno doneseno nije usklađeno prema naknadnim promjena koje su izvršene.

I pored svega, promjena visine i struktura kapitala registrovana je Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-Reg-09-000013, od 18.02.2009. godine, prema kojem je novo učešće u strukturi ukupno registrovanog, smanjenog osnovnog kapitala u iznosu od 1.143.810.184 KM slijedeće:

1. 91,816 % ili 1.050.200.759 KM predstavlja državni kapital, a
2. 8,184 % ili 93.609.425 KM privatni kapital.

U skladu sa prethodno navedenim promjenama u strukturi kapitala iste su usklađene u II i III Izmjenama i dopunama Statuta, na koje je Vlada Federacije BiH dala saglasnost.

U 2010. godini Skupština Društva na prijedlog Nadzornog odbora donijela je Odluku o pokriću gubitka za 2009. godinu na teret kapitala i Odluku o smanjenju osnovnog kapitala. Na osnovu navedenih Odluka, Skupština Društva je 29.06.2010. godine, donijela Odluku o IV Izmjenama i dopunama Statuta, na koje Vlada FBiH nije dala saglasnost ni do juna 2011. godine. Prema istim, osnovni kapital Društva iznosi 1.042.560.444 KM, a isti se sastoji od: 957.237.298 KM državni kapital ili 91,816% i 85.323.146 KM privatni kapital ili 8,184%.

Revizijom smo utvrdili da nije izvršeno usklađivanje u sudskom registru smanjenje kapitala za 101.249.740 KM, a odnosi se na pokriće gubitka za 2008. i 2009. godinu.

Naime, Društvo je Općinskom sudu podnijelo prijavu od 07.09.2009. godine radi promjena: smanjenja osnovnog kapitala. Zaključkom Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-Reg-09-002455 od 04.11.2009. godine, naloženo je da Društva podnese prijavu za promjenu oblika u skladu sa članom 20. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima (Službene novine FBiH broj: 84/08 od 25.12.2008. godine). Obzirom da Društvo ispunjava kriterije za otvoreno dioničko društvo prema ovom Zakonu, bilo je dužno promijeniti oblik u dioničko društvo i izvršiti upis u registar emitenata i kod nadležnog suda u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Kako Društvo nije postupilo po istom Općinski sud je 19.01.2011. godine, donio Rješenje o odbijanju prijave za upis u sudski registar.

U vezi sa prethodnim Društvo shodno članu 179. stav c) Zakona o tržištu vrijednosnih papira (Službene novine FBiH, broj: 85/08 od 26.12.2008. godine), ispunjava uslov (ima osnovni kapital viši od 4.000.000 KM i više od 40 dioničara) za šta je propisano da se na berzi obavezno trguje i dionicama emitenata (otvorenog društva).

Posljedica nepostupanja po navedenim zakonima, u dijelu promjene oblika organizovanja Društva u dioničko društvo je nastajanje novih problema, neusklađenosti upisanog registrovanog kapitala sa promjenama kapitala iskazanim u finansijskim izvještajima izmijenjenog na osnovu odluka Skupštine Društva i IV Izmjena i dopuna Statuta, a koje nije odobrila Vlada FBiH, a zbog

čega se isti može smatrati nevažecim. Zbog svega navedenog ne možemo potvrditi realnost iskazanih promjena kapitala u finansijskim izvještajima.

Akumulirani (preneseni) gubitak iskazan je u iznosu od 40.692.261 KM, a u prethodnoj 2009. godini iskazan je gubitak u poslovanju u iznosu od 59.328.286 KM. U periodu od 2004. do 2010. godine, po osnovu iskazanih gubitaka u poslovanju, smanjen je kapital Društva za 483.074.248 KM.

Preporuke:

Preispitati osnov za promjenu vlasničke strukture kapitala uključivanjem i nadležnih organa.

Dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o Izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima i Zakon o tržištu vrijednosnih papira, radi usklađivanja promjena kapitala u sudskom Registru.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2010.	31.12.2009.
PRIHODI	114.785.213	100.922.102
Prihodi po osnovu prodaje—operativni prihodi	86.103.268	73.857.027
Finansijski prihodi	188.966	80.098
Dobici od prodaje stalne imovine	45.896	584.735
Ostali prihodi	28.447.083	26.400.242

Prihodi od prodaje u iznosu 86.103.268 KM u ukupnim prihodima sudjeluju sa 75 % i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 16,6 %. Najznačajniji su prihodi od pruženih usluga u željezničkom saobraćaju u iznosu 73.228.089 KM i prihodi od zakupnina u iznosu 8.543.436 KM. Najveći dio prihoda od zakupnina se odnosi na prihod po osnovu 19 lokomotiva datih u zakup Turskim željeznicama u iznosu 6.223.803 KM, na osnovu Ugovora. Prihod od zakupa poslovnih prostora i zemljišta iskazan je u iznosu 1.259.734 KM i šire je pojašnjen u tački 4.6. Izvještaja.

Ostali prihodi iskazani su u iznosu 28.447.083 KM i čine ih najvećim dijelom prihodi od subvencija, dotacija i pomoći u iznosu 22.827.968 KM. Od čega iznos 21.340.000 KM se odnosi na dotacije od federalnih institucija dok iznos 1.487.968 KM čine prihodi od donacija.

Prihodi od dotacije federalnih institucija u iznosu 21.340.000 KM odnose se na doznačena sredstva iz Budžeta Federacije BiH. Prihodi su iskazani po osnovu ispostavljenih faktura Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija u svrhu finansiranja željezničke infrastrukture iz sredstava Budžeta FBiH kao i po osnovu sufinansiranja javnog putničkog servisa i kombinovanog saobraćaja za 2010. godinu. Prihodi po osnovu održavanje željezničke infrastrukture iznosili su 19.240.000 KM, a prihodi po osnovu sufinansiranja javnog putničkog servisa i kombinovanog saobraćaja 2.100.000 KM. Napominjemo da prema zaključenom ugovoru o održavanju željezničke infrastrukture, cijeni održavanja i cijeni rada utvrđenih Kolektivnim ugovorom željezničara Federacije BiH, izvršeni radovi na održavanju željezničke infrastrukture u 2010. godini su iznosili 61.779.498 KM, koji do okončanja predmetne revije nisu priznati i ovjereni od strane resornog ministarstva, dok su po osnovu održavanja željezničke infrastrukture, doznačena sredstva u iznosu 19.240.000 KM.

4.11 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu od 155.477.474 KM i manji su za 4,31 % u odnosu na prethodnu godinu. Struktura rashoda je slijedeća:

	31.12.2010.	31.12.2009.
RASHODI	155.477.474	162.488.049
Operativni rashodi	132.527.843	147.853.353
Finansijski rashodi	5.911.805	7.265.031
Rashodi od ostalih aktivnosti	17.037.826	7.369.665

Operativni rashodi u iznosu 132.527.843 KM, odnose se na troškove prodatih roba i usluga, troškove amortizacije, distribucije, uprave i administracije. Struktura istih je slijedeća:

31.12.2010. **31.12.2009.**

TROŠKOVI POSLOVANJA	132.527.843	147.853.353
Materijalni troškovi	13.001.996	15.764.730
Amortizacija	26.750.614	37.671.895
Troškovi primanja zaposlenih	80.441.587	81.998.657
Troškovi usluga	6.635.223	6.863.675
Razni troškovi poslovanja	5.697.565	5.553.393
Finansijski troškovi uključeni u troškove-obaveze	858	1.003

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu 13.001.996 KM i manji su za 17,52 % u odnosu na prethodnu godinu. Iste čine troškovi sirovine i materijal, energije, rezervnih dijelova i sitnog inventara.

Troškovi primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 80.441.587 KM i predstavljaju najveće troškove sa učešćem od 60,7 % operativnih rashoda. Bruto plaće zaposlenih su iznosile 73.056.459 KM.

Obračun plaća i naknada regulisan je Kolektivnim ugovorom željezničara FBiH, Pravilnikom o radu i Izmjenama i dopunama istog sa izmijenjenom sistematizacijom radnih mjesta, kao i Uputstvom o procedurama kontrole unosa podataka i obračuna i isplate plaće zaposlenika. Izmjenama Kolektivnog ugovora od 21.10.2010. godine, utvrđeno je da najniža neto satnica ne može biti manja od 1,75 KM za mjesečni prosjek od 174 sata, umjesto ranijih 1,95 KM. Primjena iste ograničena je na period od najduže 1 godine, počevši od 01.10.2010. godine. Od istog datuma Upravi Društva kao i direktoru PIU-a, čije su plaće regulisane menadžerskim ugovorima, su umanjene plaće za 10 % od iznosa utvrđenih ugovorima.

Prosječno isplaćena neto plaća u 2010. godini na nivou Društva iznosila je 931 KM, što je više za 15,8% u odnosu na prosječnu neto plaću u FBiH za 2010. godinu od 804 KM. Prosječno isplaćena neto plaća u Operatoru iznosila je 1.035 KM, a u Infrastrukturi 946 KM. Najviša isplaćena neto plaća u 2010. godni iznosila je 4.525 KM, a najniža u iznosu 377 KM.

Plaće Uprave Društva regulisane su Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija Federacije BiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Mjesečna neto plaća Predsjedniku Uprave utvrđena je u visini 5 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH. Ista se uvećava i za visinu minulog rada što je predviđeno članom 5. stav 2. ovog Zakona.

Revizorskom timu nije prezentirana saglasnost resornog ministra na menadžerske ugovore Uprave Društva, kako je propisano članom 8. Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Naime, nakon imenovanja članova Uprave u julu 2010. godine, sa istima su zaključeni menadžerski ugovori, kojima je utvrđena mjesečna neto plaća u visini od 3,5 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH. Utvrdili smo da je Predsjednik Uprave je 02.02.2011. godine sa članovima Uprave zaključio nove menadžerske ugovore na period od 07.06.2010. do 20.04.2014. godine, kojima je mjesečna neto plaća utvrđena u iznosu od 4 prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u FBiH, na osnovu čega je izvršen obračun razlike plaće za navedeni period u iznosu 12.813 KM (isplaćeno uz plaću za januar 2011. godine). Na iste ugovore resorni ministar dao je saglasnost 21.02.2011. godine.

U 2010. godini je vršena isplata 20% od osnovne plaće za pripravnost kod kuće za slučaj nastanka vanrednih događaja vezano za obavljanje željezničke djelatnosti. Navedena naknada utvrđena je Pravilnikom o radu, a osnov za isplatu je Naredba Predsjednika Uprave od 13.04.2010. godine. Naredbom su utvrđena radna mjesta i broj izvršilaca kojima pripada ova naknada. Iako je istom utvrđena obavezna pripravnost za osam (8) izvršilaca u Centralnoj radionici, obračun i isplata za juli i decembar 2010. godine je izvršena za 24 zaposlenika. **Ovo ukazuje da se obračun i isplata vrši zaposlenicima koji rade na radnim mjestima za koje nije utvrđeno pravo na pripravnost kod kuće.** Za iste zaposlenike za vrijeme korištenja godišnjeg odmora (96 sati) izvršen je obračun i isplata 200 sati pripravnosti. Isplata po ovom osnovu vršena je vozačima u Generalnoj Direkciji po posebnoj Odluke Predsjednika Uprave od 23.10.2008. godine i na osnovu mjesečnih odluka o uvođenju pripravnosti, koje nisu usklađene sa Naredbom, kojom je između ostalog, utvrđena obavezna pripravnost samo za jednog vozača drumskog vozila u Generalnoj Direkciji. Uprava nije donijela ni Uputstvo za primjenu Naredbe, kako je propisano Pravilnikom o radu, a niti je mjesečnim odlukama utvrđen maksimalan broj sati, koji može ostvariti jedan zaposlenik.

Ostali troškovi zaposlenih iskazani su u iznosu od 7.385.128 KM i odnose se na troškove toplog obroka 6.307.189 KM i troškove prevoza sa posla i na posao 1.077.939 KM.

Troškovi usluga iskazani su u iznosu 6.635.223 KM. U okviru ovih troškova najznačajnije su transportne usluge u željezničkom saobraćaju u znosu 2.533.556 KM i usluge održavanja 1.720.727 KM.

Troškovi grafičkih usluga iskazani su u iznosu 134.437 KM, od čega se 59.114 KM odnosi na fakture „DES“ d.o.o Sarajevo iz 2008. godine. Navedeni iznos odnosi se na usluge štampanja redova vožnji i grafikona. Na poziciji troškova sponzorstva za reklamne svrhe iskazan je iznos 12.870 KM po fakturi „DES“ –a od 26.12.2008. godine, za usluge štampanja zidnih kalendara. **Nije prezentiran ugovor o nabavci navedenih usluga, a prema obrazloženju odgovornih osoba nabavka je izvršena bez pokretanja propisanih procedura, koje u Društvu provodi nadležni Sektor za nabavke i prodaju.** Navedeni izdaci nisu iskazani u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, prema kojoj efekti poslovnih promjena i drugih događaja se priznaju u trenutku njihovog nastanka i evidentiraju se u poslovnim knjigama i uključuju u finansijske izvještaje u razdobljima na koja se odnose.

Razni troškovi poslovanja iskazani su u iznosu 5.697.565 KM, od čega su najznačajnije naknade troškova zaposlenim u iznosu 1.060.974 KM, od čega se na naknade za kilometražu odnosi 1.017.431 KM. U okviru raznih troškova poslovanja iskazane su bankarske usluge u iznosu 977.666 KM, troškovi osiguranja u iznosu 252.342 KM i naknade članovima Nadzornog odbora i komisijama 160.995 KM.

Na poziciji **troškova osiguranja** evidentirani su troškovi premije životnog osiguranja Predsjednika Uprave u iznosu 65.289 KM, a prema fakturama „Sarajevo-osiguranja“ d.d. Sarajevo. Iste fakture odnose se na period od 01.08.2007. do 01.02.2008. godine i od 01.08.2008. do 01.08.2010. godine. Nije prezentirana polica osiguranja, a prema informacijama odgovornih, ista je zaključena na osnovu Ugovora o kolektivnom menadžerskom osiguranju života uz dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja zaključenog između Društva i „Sarajevo osiguranja“ od 01.08.2006. godine. Navedenim ugovorom nije utvrđena vrijednost premije životnog osiguranja kao ni menadžerskim ugovorom. **Naime, članom 10. menadžerskog ugovora Predsjednika Uprave od 14.07.2006. godine, utvrđeno je da će Društvo zaključiti Ugovor o menadžerskom osiguranju s Društvom za osiguranje po izboru Predsjednika Uprave, za vrijeme trajanja mandata, na maksimalnu premiju osiguranja po uslovima Društva za osiguranje.** Za vrijeme mandata istog (razriješenog dužnosti 08.04.2010. godine) u periodu od 01.08.2006. do 01.08.2010. godine, ukupan trošak Društva po ovom osnovu iznosio je 146.900 KM. **Obzirom da prema dokumentaciji se nije mogao utvrditi „maksimalan iznos premije“ kao i da Društvo već duži period posluje sa gubitkom, ne može se potvrditi opravdanost nastalih troškova.**

Društvo je u ranijem periodu iskazalo trošak u ukupnom iznosu 185.003 KM po osnovu premija životnog osiguranja ostalih članova Uprave za vrijeme trajanja njihovog mandata, po osnovu faktura „Sarajevo-osiguranja“ Nisu prezentirane pojedinačne police osiguranja, samo ugovori o kolektivnom menadžerskom osiguranju života uz dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja zaključeni između Društva i „Sarajevo osiguranja“ dana 29.12.2006. godine i 06.02.2007. godine. Istim nije utvrđena vrijednost premije životnog osiguranja kao ni menadžerskim ugovorima, kojima je definisano samo da će Društvo zaključiti ugovor o menadžerskom osiguranju po uslovima Društva za osiguranje.

Utvdili smo da je privremeno imenovanim članovima Nadzornog odbora (2 člana) za period od 20.07.2010.-31.12.2010. godine odnosno od 30.08.2010.-31.12.2010. godine, izvršen obračun i isplata naknade u 2011. godini u iznosu 8.607 KM, a na osnovu retroaktivno zaključenih ugovora od 25.02.2011. godine i Odluka Nadzornog odbora o isplati naknade. Društvo je tek 16.03.2011. godine uputilo resornom ministarstvu zahtjev za davanje saglasnosti na ugovore, koje do momenta okončanja revizije nisu obezbijedene, a isplata naknade istima je već izvršena.

Finansijski rashodi u iznosu 5.911.805 KM i najvećim dijelom odnose se na rashode po osnovu kamata na kredite od banaka i drugih u iznosu 3.498.529 KM i zatezne kamate u iznosu 1.788.603 KM. Revizijom smo utvrdili je da se iznos 326.987 KM odnosi na zatezne kamate po knjižnim obavijestima i kamatnim listovima „Junuzović-kopex“ d.o.o Lukavac, a prema Ugovoru o nabavci goriva od 01.07.2009. godine. Zatezne kamate su obračunate u iznosu od 12 % za kašnjenje u izmirenju obaveza nakon utvrđenog roka plaćanja, tako da su za isti iznos uvećani ukupni troškovi poslovanja. Ukazujemo na „štetne“ elemente ugovaranja kod zaključivanja ugovora o javnim nabavkama, a koji zbog neblagovremenog plaćanja dovode do značajnog odliva sredstava iz Društva. **Dok Društvo svojim kupcima, u slučaju kašnjenja u plaćanju, ne obračunava ugovorene zatezne kamate po zakonskoj kamatnoj stopi.**

Na poziciji zateznih kamata evidentiran je iznos od 141.841 KM koji se odnosi na obračun kamata „SK Trading“ d.o.o. Sarajevo od 31.12.2009. godine, u skladu sa ugovorom iz 2008. godine, o kupovini informatičke opreme i instalaciji softvera na dijelu hardverske opreme. Članom 4. Ugovora utvrđeno je da u slučaju zakašnjenja plaćanja primjenjuje se zatezna kamatna stopa u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima FBiH. Obračun kamate se odnosi na kamate za neblagovremeno plaćanje u periodu od

18.12.2008. do 31.12.2009. godine. Dio obračunate kamate u iznosu 80.000 KM plaćen je „SK Tradeing“ prije nego je faktura knjigovodstveno evidentirana. Istovremeno utvrdili smo da iznos 46.734 KM po fakturi „SK Tradeing“ od 31.12.2010. godine po osnovu obračuna kamata po istom ugovoru za period 01.01.-30.09.2010. godine nije iskazan u razdoblju u kojem je nastao, izdatak je evidentiran u 2011. godini, suprotno tački 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja. Ističemo da su obaveze prema ovom dobavljaču po naprijed navedenim obračunima kamata u potpunosti izmirene sa 15.03.2011. godine.

Rashodi od ostalih aktivnosti u iznosu 17.037.826 KM. Najveći dio se odnosi na ispravku vrijednosti nenaplaćenih potraživanja u iznosu 3.151.620 KM. Odlukom Nadzornog odbora, potraživanja od kupaca koja nisu naplaćena u roku od 1 godine prenesena su na sumnjiva i sporna i izvršena je ispravka potraživanja u iznosu 2.208.775 KM. Potraživanja za bolovanja preko 42 dana u iznosu 898.370 KM, prenesena su na rashode. Ova potraživanja zbog neizmirenih obaveza za doprinose za zdravstveno osiguranje prema nadležnim Zavodima nisu podnesena na refundaciju.

Preporuke:

Dosljedno postupati u skladu sa Pravilnikom o radu i Naredbom o pripravnosti kod kuće, donijeti Uputstvo za primjenu navedene Naredbe, a pojedinačnim odlukama o pripravnosti utvrditi maksimalan broj sati, koji može ostvariti jedan zaposlenik u pripravnosti kod kuće.

Dosljedno poštivati Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH u dijelu osiguranja saglasnosti resornog ministra na ugovore Predsjednika, članova Uprave i članova Nadzornog odbora.

Uprava Društva treba da preispita dosadašnji način zaključivanja ugovora o nabavkama, posebno u dijelu ugovaranja zateznih kamata u slučaju neblagovremenog plaćanja.

Priznavanje rashoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

4.12 Sudski sporovi

Prema podacima nadležne službe, protiv Društva se vode 114 sudskih sporova u ukupnoj vrijednosti od 9.416.890 KM. Osnov tužbi su neizmirene obaveze po različitim osnovama, naknade štete i neisplaćene plaće iz ranijeg perioda. Istovremeno, Društvo je pokrenulo i vodi 200 sudskih postupaka protiv pravnih i fizičkih lica radi naplate potraživanja po osnovu prevoza i zakupa u vrijednosti od 15.669.597 KM.

4.13 Nabavke

Prema prezentiranim podacima, u 2010. godini zaključeno je 43 ugovora o javnim nabavkama, u vrijednosti 101.205.472 KM. Od ukupnog broja zaključenih ugovora, za 10 ugovora provedeni su postupci i odluke donesene u 2009. godini. Po osnovu provedenih otvorenih postupaka zaključeno je 5 ugovora, 4 ugovora dodijeljena su putem pregovaračkog postupka bez objave, 33 putem konkurentskih zahtjeva i 1 putem ograničenog postupka. Tokom 2010. godine, uložena su tri prigovora od strane ponuđača, dvije žalbe Uredu za razmatranje žalbi i obje su prihvaćene, a jedan postupak obustavljen po Rješenju Ureda za razmatranje žalbi, zbog postupanja suprotno Zakonu o javnim nabavkama BiH.

U svim revidiranim postupcima koji su prethodili zaključenju ugovora nisu u potpunosti ispoštovane procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima. Kod slijedećih postupaka smo utvrdili nepravilnosti:

1. Predmet ugovora: Nabavka roba - novčanih kreditnih sredstava; Izabrani ponuđač: UniCredit Banka d.d Mostar 75% i Intesa Sanpaolo Banka d.d Sarajevo 25%; Ugovor zaključen: 01.11.2010. godine; Iznos ugovora: 78.917.839 KM.

- **Odlukom Uprave putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja od 18.06.2010. godine, pokrenut je postupak pozivajući se na član 11. stav 4 pod a) 4. „hitnost“ i nemogućnost provođenja ograničenog postupka, iako je sam postupak trajao 4,5 mjeseca. U zapisniku sa otvaranja ponuda Komisija je konstatovala da od 8 zahtjeva za ponudu 4 banke formalno pravno ispunjavaju uslove. Utvrdili smo da niti jedna banka nije mogla odgovoriti zahtjevu za**

kreditiranje po orjentacionoj vrijednosti od 80.000.000 KM, a prema slijedećem: UniCredit Banka d.d Mostar maksimalno je ponudila do 70.000.000 KM, Intesa Sanpaolo Banka d.d Sarajevo do 30.000.000 KM; Raiffeisen Bank d.d BiH do 30.000.000 KM i NLB Banka d.d Tuzla do 80.000.000 KM, ali je ista „ne obavezujuća ponudu i uslovljena je dobivanjem saglasnosti od matične Banke u Ljubljani“. Kako nije prikupljena ni jedna odgovarajuća ponuda, nije ispunjen zakonski uslov za provođenje ovog postupka, koji je trebalo poništiti i provesti Međunarodni otvoreni postupak shodno članu 6. tačka 3. Zakona, za nabavku veću od 500.000 KM.

2. Predmet ugovora: Nabavka kočnih umetaka od sivog liva; Izabrani ponuđač: „C.I.B.O.S“ d.o.o Ilijaš; Ugovor zaključen 24.11.2010. godine; Iznos ugovora: 57.459 KM.

- Pri provođenju procedure izbora putem Konkurentskog zahtjeva bez objave postupljeno je suprotno tački 5. člana 46. Zakona, jer svi zainteresirani ponuđači nisu dostavili traženu dokumentaciju, i to: listu glavnih isporuka dobavljača izvršenih u posljednje 2 godine; Uvjerenje/Certifikat/ Izjave izdate od Željezničkih Uprava i/ili UIC i/ili Instituta kojima se potvrđuje podobnost ponuđenih roba za primjenu na željezničkim vozilima, dok 1 ponuđač nije dostavio Izjavu pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću sa propisanim sadržajem. Nisu prikupljene najmanje tri odgovarajuće ponude, čime nije ispunjen zakonski uslov za provođenje postupka, koji je trebalo poništiti i započeti naredni obnovljeni postupak. Izjave pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću, nisu ovjerene od strane nadležnih organa.

3. Predmet ugovora: Nabavka ugljeno grafitnih četkica i paleta za šinska vučna vozila; Izabrani ponuđač: „METALIKA Z“ s.r. VOJKA, Srbija; Iznos ugovora 205.403 KM.

- Predmetni postupak je trajao neubičajeno dugo, isti je započeo u junu 2009. godine a okončan je zaključivanjem ugovora 15.07.2010. godine, iako je istekao minimalni vremenski period važnosti ponude od 90 dana nakon krajnjeg roka za podnošenje ponuda. Što znači da je ponuda istekla kao i garancija za ponudu, bezuslovna bankarska garancija za ozbiljnost i osiguranje ponude na 2 % od vrijednosti ponude.

4. Predmet ugovora: Nabavka usluga opravki vučnih motora lokomotive 661, Izabrani ponuđač: „Elektroremont“ d.d. Banovići; Ugovor zaključen: 06.09.2010. godine; Iznos ugovora: 58.492 KM.

- Kod provođenja procedure Konkurentskog zahtjeva saobjavom prilikom ocjene i poređenja punuda Komisija nije izvršila obračun cjenovnog preferencijalnog tretmana domaćeg, iako smo utvrdili da je isti primijenjen. Izabrani dobavljač nije dostavio Izjavu da njegova ponuda potpada pod odredbe o preferencijalnom tretmanu domaćeg. Isto je u suprotnosti sa članom 20. Uputstva o primjeni Zakona, prema kojem svako korištenje preferencijalnog tretmana domaćeg mora biti navedeno, a njegova primjena objašnjena u tenderskoj dokumentaciji. Izabrani ponuđač nije dostavio pismo ponude sa ukupnom cijenom (sa i bez PDV-a) potpisanim i ovjerenim od strane ovlaštenog lica, tako da je Komisija tek svojim obračunom utvrdila ukupnu cijenu ponude.

Pored nepravilnosti u provedenim postupcima, Zakon nije poštovan i u slijedećem:

- Ugovorom o javnoj nabavci usluga pranja, servisiranja i sitne popravke putničkih automobila i kamiona zaključenog sa „TIP TOP GUMI“ d.o.o. Sarajevo 01.02.2010. godine, nije ugovorena nabavka auto dijelova, samo cijena norma sata rada, kako je predviđeno zahtjevom za dostavljanje ponuda i tehničkom specifikacijom. Međutim, revizijom realizacije navedenog ugovora utvrđeno je da je Društvo u 2010. godini, osim ugovorenih usluga pranja službenih vozila, od istog dobavljača vršilo nabavke usluga i ugradnje auto dijelova (ukupno 23.404 KM), čime je postupljeno suprotno Zakonu.

- Za nabavke avio karata za službena putovanja u inostranstvu nije provedena procedura propisana Zakonom. Nabavka je vršena od „Olimpik Turs“ d.o.o Sarajevo, za što nije zaključen Ugovor, a ukupan trošak po ovom osnovu u 2010. godini je iznosio 53.902 KM.

- Na osnovu pojedinačnih Odluka Uprave izvršena je nabavka računarske opreme u vrijednosti većoj od 6.000 KM, predviđenoj za direktni sporazum. Od čega: Laptop i mobitel u iznosu od 5.161 KM od firme „SK Tradeing“ d.o.o. Sarajevo, te druga računarska oprema od „Defter“ d.o.o Sarajevo, „AvaCom group“ d.o.o Mostar, Pace export-import“ d.o.o Visoko, „Siemens“ i „Mobill wood“. Prema knjigovodstvenoj evidenciji nabavka iste iskazana je u iznosu 35.967 KM. Čime je Društvo postupilo suprotno članu 8. Zakona, prema kojem je trebalo primijeniti drugi postupak.

Preporuka:

Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama iz Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.

5. KOMENTAR

Uprava Društva je dostavila Komentar na Nacrt Izvještaja o reviziji nekonsolidovanih finansijskih izvještaja, broj: 1-17247/2011-07-14 od 15.07.2011. godine, uz koji je priložena i dodatna dokumentacija. U Komentaru su date primjedbe i obrazloženja za određene konstatacije u nalazima.

Prihvatili smo dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu i uključili u konačan Izvještaj. Za navode i konstatacije, za koje nisu prezentirani valjani razlozi i argumenti, a niti su dostavljeni dokumentaciono opravdani dokazi, konstatacije date u Izvještaju su ostale iste.

U vezi procjene vrijednosti stalnih sredstava, dato obrazloženje nismo mogli prihvatiti iz razloga što je najveći dio iskazane imovine stečen prema početnom bilansu priznat po trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju do 31.12.2001. godine, kada je u ranijem periodu, a prema tadašnjim propisima i standardima FBiH, revalorizovana prema koeficijentima zasnovanim na opštem indeksu rasta cijena industrijskih proizvoda. Zbog činjenice da korišteni koeficijenti nisu bili povezani sa tržišnim vrijednostim, nego su usklađivani prema inflaciji, isti ne predstavljaju prikladan osnov za mjerenje i iskazivanje stalnih sredstava u skladu sa zahtjevima iz Standarda. Stoga i ne možemo prihvatiti konstataciju da se nekretnine, postrojenja i oprema u Društvu iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju, obzirom da se po ovoj metodi mogu mjeriti samo stalna sredstva nabavljena poslije 2002. godine.

Napominjemo da je Uprava Društva usvojila politiku da će primjenjivati Međunarodni računovodstveni standard 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi MRS 16 – Nekretnine postrojenja i oprema, kao i imajući u vidu činjenicu da je početkom 2010. godine, formirana Komisija za procjenu umanjenja stalnih sredstava shodno zahtjevima iz Standarda, kojoj su dostavljeni prijedlozi od nadležnih direktora za eventualno umanjenje stalnih sredstava. Međutim, konačni Izvještaj o obavljenom poslu nije sačinila, odnosno nije postupljeno u skladu sa Standardima.

Ne možemo se složiti sa navodima da nije dovoljno razvijeno aktivno tržište u Federaciji BiH, kad na primjeru nalaza aktiviranja rekonstruisanih vagona postoji jasan pokazatelj da su transportna sredstva (vagoni) precijenjeni, a što je i potvrđeno u Vašem Komentaru. Zbog čega je trebalo i izvršiti umanjenje prethodne neotpisne vrijednosti i istu svesti na tržišnu vrijednost. Napominjemo da je Standardima, kao i usvojenom politikom Društva propisano da kada ne postoji aktivno tržište vrijednost stalnog sredstva se određuje po fakturama dobavljača.

U vezi izgradnje trga ispred stanične zgrade u Čapljini ne možemo se složiti sa navodima da je ispoštovana procedura Zakona o javnim nabavkama BiH, kad je Ured za razmatranje žalbi u Zaključku od 26.05.2009. godine, utvrdio da je u provedenom postupku prekršen Zakon o javnim nabavkama. Pored navedenog, Društvo je pri zaključivanju ugovora postupilo suprotno navedenom Zakonu. Navodi u Komentaru da su dodatni radovi izvedeni u vrijednosti do 50% osnovnog ugovora su neosnovani, a što dokazuje i okončana situacija od izvođača radova.

U vezi nabavke novčanih kreditnih sredstava, navedeno je kako je hronološki tekao postupak izbora banaka. Tačno je da je Vlada FBiH dala saglasnost o kreditnom zaduženju, ali navedenom saglasnošću nije predložen postupak kojim će se izvršiti izbor banke. Takođe, dato je obrazloženje o dugotrajnosti provedenog postupka navodeći „objektivne razloge“, sa kojim se ne možemo složiti da isto opravdava provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, kad je razlog za pokretanje navedena „hitnost“ u skladu sa Zakonom. Pored navedenog, provođenjem ovog postupka je dokazano da ni jedna banka kojoj je upućen poziv nije mogla odgovoriti traženom zahtjevu jer nije dostavljena niti jedna odgovarajuća ponuda, a niti se može porediti sa drugim nabavkama, kao npr. nabavkom kompjutera kako je navedeno u Vašem Komentaru.

U vezi kvalifikacije za potraživanja, ne možemo se složiti sa konstatacijom da Uprava procjenjuje da će iznos potraživanja od JP „Željeznice Srbije“ biti naplaćen u 100% iznosu, te da ne treba ići na teret rashoda i utuženja. Ističemo da ste u konkretnom slučaju postupili suprotno usvojenoj politici,

kao i da od 2008. godine, nisu poduzete konkretne aktivnosti na rješavanju navedenog duga. Zaštita imovine je obaveza Uprave i organa upravljanja, jer ne blagovremeno ne poduzimanje potrebnih radnji za naplatu, uključujući i tužbe, može dovesti u konačnici do gubitka imovine.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju**

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Voda tima

Nidheta Mlivić, revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.

Član tima

Dijana Šutalo, viši revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.